

Böcsőhöz kezdődik az előbeszéd, melyet én, mesternek mondott **B**, kiadónk és hűséges mecénásaink alázatos szolgája és tisztelője szerzettem az Úr kétezerkettedik esztendejében Windows operációs rendszeren két darab parizeres zsemlye zamatos elfogyasztása után a

5

jóllakottság meglegedett mosolyával, egy keddi délutánon, mely délutánon sem borús fellegek nem torlaszolták el a kiterjedt égboltozatot, sem pedig verőfényes napsütés nem áradt szét az egybefüggő földi tájakon, egyszóval tehát egy átlagos és közepszerű napon. Jámbor természetem és meggyerő szelídségem azonban tiltja, hogy pontosabban is megnevezzem magamat, és kibújjak a **névtelenség** átláthatatlan homályából, melyért a kegyes Olvasó, akit ezúton is üdvözlök és fülentálpán csókozatok, hocsánatáért esedezek és arra kérek, hogy az **irgalmasság és a könyörületesség** erénye által tápláljon engem az üdvösség hőfehér tejével, vagy mondjuk egy dohoz Arany Ászokkal. Jóllehet tudom, hogy méltatlan és együgyű jószág vagyok az írástudás művészetének gondos műveléséhez, mégsem azért bátorkodtam avatatlanul is a betűvetés mesterségéhez tévelyegni, hogy téged, hatalmas Olvasó oktassalak vagy magamat mutogassam, esetleg mert kenyérfűségben szenvednék, hiszen te is tudod, hogy ebből nekem semmi hasznom és más bünyös előnyöm nem származhatik; ezért mint az összes vitézi erények birtokosát arra kérlek, hogy nyugodt szívvel javítsd ki kicsiny munkámban a **hibákat**, és engeddd meg, hogy kedvességédért és nemes lelkűségédért cserébe neked ajánljam nyomorult fércművetem. Merthogy a kert, miként legdrágább **barátom** mondja, kinek színi nem akaró **unszolására** állítottam össze e művecskét kedvességem igazoló jeléül, na tehát, hogy az alárendelő mondatszerkezetekkel el ne veszítsem mondandóm fonalát, egyszóval a kert is csupán akkor lesz illatos virágokkal tele, ha lelkiismerettel gyomlálgatjuk ki a gyomfűveket, csípős csalánokat, úti lapukat és más egyebeket; nos hát elárulom ezen **exemplum** értelmét, hogy ekképpen a

10

15

20

25

30

PÉTER

ANNO DOMINI 2002.

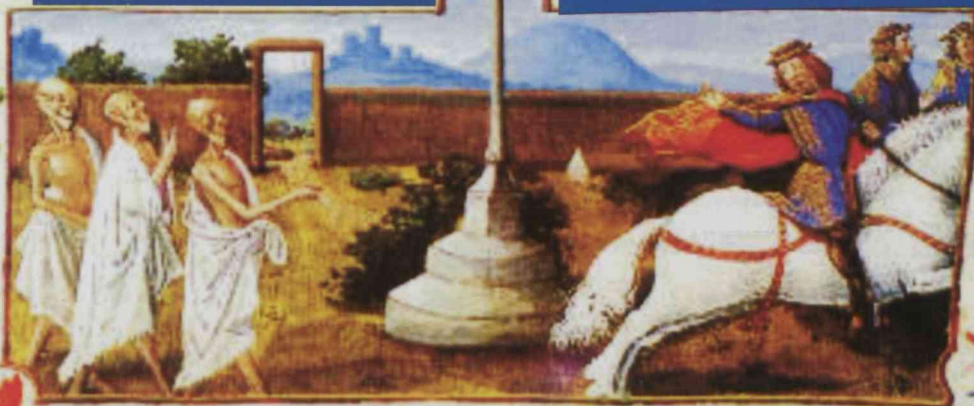
IX. szám

eképpen a szöveg
 szöveg is csak akkor tökéletesedik, nyer kiválóságot és
 vált ki meghecsülést, ha a hibákat az olvasó segít
 eltávolítani. Ám ne ítélkezz rólam feddően, ha írásomban
 számos ismerős és jelöletlen idézetet fedezel fel, quod **35**
 dicit: intertextust, mellyel feltámasztani vágyom az
 eliramlott emlékezetet és a nyelvet, mert feltámadt
 Krisztus Arunk is, miként feltámadott Bobby Ewing a
 Dallas háromezredik részében. Elárulhatom neked,
 Olvasó, hogy magam is kötéstáblákból kiáztatott **40**
 codicesből dolgoztam és **kompiláltam** művemet,
 változtatásokat is végrehajtottam a citátumokon, mivel
 az emlékezet is a **palimpszeszt**hez hasonlatos. És amint a
scriptuarius, én is felülvizsgáltam a korábbi írásokat,
 javítottam, ellenőriztem, a **lemmatákat** vörös színi **45**
 festékekkel kezegettem, glosszákkal és kommentárokkal
 láttam el; így magamat jobbra csak másolónak érzem,
 aki alázatosságával a letűnt időbe vesző hangot próbálja
 imitálni, mint ahogyan az **imitatio** művelete is csupán **50**
 illúzió formájában keltheti az eredetiség szimulákrumát.
 Amint pedig könyvet imitálok füzet képében, úgy
 másolom a nyelvet is, melyet megtaláltunk és
 elfelejtettünk, ám ha az olvasóval kötött barátság
 szövetségében közösen írjuk a textust, akkor a **55**
rögzíthetlenség által a szerzőt és a szöveget folyamatos
 mozgásban tartjuk. Xpc nyújtsa hosszúra napjaidat,
 nyissa meg szívedet a **60**
 adjon békességet, és a
 után, boldog halállal
 szent angyalainak
 nyugalmaiba és örök
 még mit tudom én hová
 bölcsesség előtt,
 dicsőséges vég
 vezessen be téged
 segítségével a maga
 dicsőségébe, meg
 etc. Ámen.

45
 kulcszót,
 mint ezt

ámogatások és ami mögöttük van

1325 BTK-s hallgató pályázott idén összesen szociális támogatásra az erre jogosult körülbélüli 3300-ból, ebből 432 kapott is - nagyjából tehát a pályázók harmada részesült pénzbombában. A megítélt összegek 3 és 5 ezer forint között mozognak. Lakhatasi támogatásra kísével többen, 1465-en pályáztak, viszont majdnem mindenki kapott is, ugyanis 1237-en jutottak hozzá a támogatáshoz.

A szociális pályázatok elbírálása során a fő hangsúlyt a pályázó családjának egy főre jutó jövedelmére helyezték. Emellett jelentőséget tulajdonítottak a pályázóval együtt lakó eltartottak számának, a szülőknél és az eltartóknál, valamint az állandó lakóhely távolságának. „Többek között figyelembe vettük még azt is, ha valakinek tartós betegségben szenved, vagy valamilyen hitelt törleszt is” - tájékoztatta lapunkat Esztergályos Dóra BTK-HÖK elnök. „Mindez az önellátók esetében úgy módosult, hogy a szülők után nem kaptak pontot, illetve azon személyeknek a számát vették figyelembe, akiket a pályázó tart el.

A lakhatasi támogatás keretéből idén 2 ezer, vagy 5 ezer forintot lehetett kapni, két szemponttól függően. Ha a pályázó albérleti díja rezsivel együtt nem haladta meg a 25 ezer forintot, a nagyobbik összegre jogosult, ellenkező esetben 2 ezerre. Ugyanezen logika alapján: ha a pályázó családjának egy főre eső

(Hírek; Szerkeszti: Szalontai Attila)

jövedelme nem haladta meg a 60 ezer forintot, maradt az 5 ezer, egyébként pedig a 2 ezer forint. Mindkét támogatás esetében nehezítette az elbírálók munkáját, hogy nagyon sokan felejtették el benyújtani a megfelelő igazolásokat, így lelassult az elbírálás. Nem tökéletes az elbírálási rendszer azért sem, mert a vállalkozó, illetve az östermelő szülők például irreálisan alacsony jövedelmet igazolhatnak. A közalkalmazottak viszont kénytelenek a teljes jövedelmüket bevallani. A HÖKön igyekeznek az életkörülmények folyamatos változásához igazítani a szempontrendszert. Az új rendszeren már dolgoznak, a következő félévben ki is próbálják. Ha bevállik, jövő szeptembertől már realitásabb kép alapján pontozhatnak a hőkön. SZ. A.

Elnököt választott HÖÖK

November 15-én, Kecskeméten a kétévente esedékes tisztújító közgyűlésén új elnököt és elnökséget választottak a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának élére.

A HÖÖK a felsőoktatásban tanulók országos érdekvédelmi szerve, melynek tagja minden kari HÖK. Évente három közgyűlést tartanak, ahol az egyes kari Hallgatói Önkormányzatoknak 1-1 szavazata van. Az elnökség kilenc elnökségi tagból és az elnökből áll, mandátumuk két évre szól. Az elnököt a tagönkormányzat jelöli, elvileg bárki lehet elnökjelölt, de általában két induló közül szavaznak a tagok. A két jelölt általában két nem politikai és nem élesen elhatárolódó irányvonalat képvisel a szervezeten belül, melyet a személyes kapcsolatok és szimpátiák határoznak meg.

Idén a két jelölt Bartha-Ruzsa Zsolt (ELTE-BTK) és Gellai Gergő (PTE) volt. A szavazás napján a két induló tartott egy 10-10 perces programismertetést, majd egy egyórás vita következett. Ezután lezajlott a titkos szavazás, melynek során 9 tartózkodás mellett Bartha-Ruzsa Zsolt 81, Gellai Gergő pedig 56 szavazatot kapott.

A kilenc elnökségi tagot a megválasztott elnök kérte fel.

Az újonnan megválasztott elnökség tagjai: Ehler Gergely (ELTE), Földesi Norbert (Miskolci Egyetem), Huber Krisztián (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem), Lasztovics Gábor (Kecskeméti Főiskola), Múdrí György (Szent István Egyetem), Nagy Zoltán (Szegedi Tudományegyetem), Németh József (Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem), Puskás Péter (Közgazdaság-tudományi és Államigazgatási Egyetem), Zsíros Mária (Nyugat-magyarországi Egyetem).

K.P.

Kábítószer-fogyasztókat és -terjesztőket foglalt a szegedi rendőrök. November 19-én este Szeged belvárosában igazoltatták a 20 éves B. Ákost, akinek ruhájában kábítószeranyagú növényi anyagokat találtak. Amikor elvégezték a gyorsvizsgét, az drogfogyasztásra utaló eredményt mutatott. A B. Ákosnál lakasan kábítószerfogyasztásra utaló eszközöket foglaltak le. A drog a 27 éves M. Zoltántól származott, aki szintén fogyasztott az anyagból. A nála tartott házkutatáskor 100 darab, besomagolt növényi törmeléklet találtak. A rendőrség látókörébe került még egy 23 és egy 20 éves fiatalember is, akiknél szintén pozitív lett a teszt. További két személyt kábítószerfogyasztással gyanúsítanak. (Www.webradio.hu)

Integrációs oktatás az egyházi iskolákban" címmel október 25-én konferenciát tartottak a budapesti Szent Margit Gimnáziumban. A rendezvényt megelőzően Magyar Bálint oktatási miniszter felhívással fordult a magyar egyházak vezetőihez, hogy lépjenek fel a romák kirekesztése ellen és működjenek együtt az esélyegyenlőség megteremtését célzó programban. (Www.felvi.hu)

Egy norvégiai iskolában egy 15 éves diák Nokia 3310-es mobiltelefonja füstölni kezdett. Miután ijedtében elejtette, a telefon a földhöz csapódva felrobbant. A gyermek elmondta, hogy a készülékbe nemrég vásárolt akku nem eredeti termék. Kari Tuutti, a telefonos társaság szövívője Helsinkiben elmondta, hogy ehhez hasonló eset tudomása szerint eddig még nem történt, azonban mindenkinek feltétlenül azt javasolja, hogy ne vásároljanak alhatrészeket idegen gyártóktól. A 15 éves Niklas Eivik-nek a reméletlen kívül nem történt baja. (RTL Klub)

S2 ezer jelszót változtattak meg, és egy tucatnyi gépet installáltak újra az Oslo-i Egyetemen, miután hackereknek sikerült behatolniuk az oktatási intézmény számítógépes rendszerébe, és annak központi jelszótároló fájlját ellopnuk. Az ismeretlen számítógépes szakemberek több héten keresztül teljes hozzáféréssel rendelkeztek az egyetem összes felhasználói azonosítójához és jelszavához, ezen túlmenően hatalmas mennyiségű illegális szoftver és film tárolására is használták az egyetem számítógépes rendszereit. Az egyetem informatikai vezetőjének elmondása szerint a behatolást a Windows 2000-es szerverre automatikusan felinstallált, de nem megfelelően foltzott Microsoft SQL Server tette lehetővé. (Népszabadság)

Keller Árpád fotója

Tanulmányi átlag sms-ben - Betört a modernitás az ÁOK-ra, mi meg táljuk a szánkat

E-mailben és sms-ben is informálja az Általános Orvostudományi Kar Hallgatói Önkormányzata a kar hallgatóit. Így akár az ösztöndíj, a szocitám, a laktám összege, vagy éppen a tanulmányi átlag is megérkezhet a telefonjukra sms-ben. A szegedi vizeken újdonságnak számító kezdeményezést egy vadonatúj, a korábbinál információdúsabb honlap is kiegészíti.

Az egész úgy kezdődött, hogy létrehoztunk egy kapcsolatszervezési, vagy más néven PR-bizottságot – meséli az előzményt Farkas Áttila HÖK-elnök helyettes. A bizottság egyik első teendőjeként formanyomtatványt osztott ki a hari hallgatók között, amelyen kérdésként szerepelt a diákok e-mail és telefon elérhetősége is. Az így elkészült adatbázis (itt Farkas Áttila nem felejtette el hozzátenni, hogy az adatokat a törvényi rendelkezéseknek megfelelően bizalmasan kezelik) adta az alapját a már előzőekben újdonságnak minősített szolgáltatásnak. Az általában heti rendszerességű e-mailekben aktuális programokról (igyekeztekük szerint legalább egy héttel az események előtt), fontosabb hírekről tájékoztatják a hallgatókat. Ezenkívül a jelentősebb HÖK-ös történeteket is megosztják a diákokkal. Farkas Áttila szerint az utóbbi időben már megpróbálják az évfolyam-specifikus e-mail-kiüldést: vannak ugyanis olyan hírek, amelyek csak egyes évfolyamokat érintenek, így a többieknek csak feleslegesen zaklatják az információval.

Az elmúlt időszakban sms-eket is küldtek, ezekben 150-160 karakteres rövid, aktuális üzenetek fogalmaztak meg amíg meg nem szűnt az általuk használt ingyenes sms küldési lehetőség. Jelenleg szolgáltatókkal tárgyalunk azért, hogy valamilyen kedvezményes, esetleg ingyenes lehetőséghez jussunk – közölte a HÖK-elnök helyettes, aki azt is elmondta: természetesen bármelyik karnak segíünk, ha meg akarja szervezni saját e-mail és sms küldő szolgáltatását.

SZ. Á.

Csinaljuk a fesztivált! Hogyan jussunk el más világokba? A legegyszerűbb útmutatás: „Follow the white rabbit!” - „Kövessd a fehér nyulat!” Ez jelent meg egy számítógép képernyőjén a mozivászonon, és azóta sok számítógép képernyőjén, most éppen az enyémen is. Már Alice is ezt az utasítást követte, mi is ezt a tanácsot adtuk 2000-ben az első Youngerground Fesztivál látogatóinak,

de mi az éretlenség és a játékoság kifejezéseképpen sárga nyulat választottunk jelképnek. Azt mondtuk, hogy ezt a nyulacskát követve (ha már a filmes utalásoknál tartunk, egyesek közbevetethetik, hogy „Nem! A nyúl az!”) a közönség megismerkedhet különböző fiatal művészek világával, legyenek azok filmesek, zenészek, táncosok, színészek vagy képzőművészek. Először a Reghős Bendegúz Szabadidőközpontban került sor rendezvényünkre, ami városszéli helyzeténél fogva jól kifejezte, hogy mennyire távol esik profilunk a főszodortól (persze ez nem volt szándékos). Négy napon keresztül peregték a jobbnál jobb filmek az ország minden részéből, emellett pedig kitűnő zenékkal, világbajnok táncosok és kiváló képzőművészek alkotásaival találkozhatott a nagyjérdemű. Ami összekötötte a produkciónkat, az a fiatalabb korosztályhoz való tartozás és az underground (na persze, mit is jelent ez?) jelleg volt.

2001-ben már a város központjában lehetett kergetni a nyulakat, mégpedig a Jateklubban, ezúttal három napon keresztül. Sikerült kibővíteni a programot, a filmek, zenészek és táncosokon kívül bekapcsolódtak a színjátszók, viszont sajnos nem voltak jelen a képzőművészek. Ennek ellenére látogatottabb és a szervezés tekintetében sikeresebb fesztivált tudhattunk magunk mögött, ahol valódi profik, a győri Mediawave-en nyertes filmek is vetítésre kerültek.

És itt van a 2002, közeledik a harmadik Youngerground Filmsesztivál! Újabb alkalom, hogy kitörjünk börtönünkből, szabadok legyünk egy kis időre - vagy legalább a tudatunk. Érdemes tehát figyelni a plakátokat, és december 4.-5.-ig ellátogatni valamelyik rendezvényünkre, kinek-kinek éppen melyik művészeti ág tetszik a fentebb említettek közül. Fiatalos, burjánzó, nyers, energikus művészeti világba léphetünk, és talán ez a fiatalos látásmód, mivel mi magunk is az ifjabb korosztályhoz tartozunk, közelebb visz saját magunkhoz is.

Találkozunk a fiatal, szűk körben vagy egyáltalán nem ismert, de megismerésre méltó művészek alkotásaival, máshol ugyanis erre szinte semmi esélyünk. Csinaljuk együtt a fesztivált december 3-a és 5-e között a Rókusi Művelődési Házban!

Ahár sertésekben is kifizethetik tandíjukat egy amerikai felsőoktatási intézmény diákjai. A kaliforniai Lindenwood Egyetem nem mindennapi költségterítési módot ajánlott fel hallgatói számára: mindent elfogadnak, amit az intézmény honyhája hasznosítani tud. Hat család már fel is ajánlotta disznóit, az étkezde nagy fagyasztószekrényeit feltöltötték kolbásszal, szalonnával és süstölt disznóhússal. A kaliforniai iskola vezetője, Dennis Spellmann abban reménykedik, hogy legalább 50 barterező diákot sikerült szereznük minden évben. Ennek érdekében a csereüzletet vidéki középiskolák illetékeseinél népszerűsíti, illetve a helyi újságban, a Farm Journalban is reklámkampányt indított. „Disznóhús: Egy másfajta tandíj” szlogenel. (RTL Klub)

Küldje: Belvedere Meridionale. Pályázat címe: Országos ifjúsághutatósi ösztöndíjpályázat. Pályázhatnak: hallgatók. Beadási határidő: 2002. december 15.

A pályázat a magyarországi felsőoktatási intézményekben hallgatói jogviszonnyal rendelkező, nem utolsó évfolyamos egyetemi vagy főiskolai hallgatók részére szól. A pályázatnak tartalmaznia kell a Belvedere Meridionale Alapítvány honlapjáról letölthető és a pályázó által kitöltött pályázati adatlappot, 3-4 oldalas kutatási tervet és szakmai ajánlást. A támogatás egy évre szól. A nyertes pályázók legkésőbb 2003. május 1-ig (minimálisan 4 oldalas) írásos kutatási beszámolót kötelesek beadni, továbbá legkésőbb 2003. november 1-ig be kell nyújtani a kutatásról szóló (minimálisan 15 oldal terjedelmű) tanulmányt és a pályázat végelszámolását. A pályázat díjazása: I. díj 50000 Ft; II. díj 30000 Ft ösztöndíj; III. díj 20000 Ft ösztöndíj. További információ: www.belvedere.meridionale.hu

3. YOUNGERGROUND Filmsesztivál: 2002. dec. 4-5. / Rókusi Művelődési Ház, Kossuth Lajos sgt. 53. / Vendég: Végh Zsolt (uristen@meny.hu), dec. 4-én 16 h. Esténként buli! (Meztelen Ebéd, DJ Áfonya, DJ Quichy, DJ Corp.)

Küldje: Politikátörténeli Alapítvány. Pályázat címe: Egyetemi és főiskolai hallgatók, történelemtanárok és fiatal kutatók részére tudományos kutatómunka támogatása Pályázhatnak: Egyetemi, főiskolai hallgatók, történelemtanárok, fiatal kutatók. Beadási határidő: 2002. december 20.

Az ösztöndíj IV-U. évfolyamos egyetemi hallgatók, illetve IV. éves történelem szakos főiskolai hallgatók, történelemtanárok, fiatal kutatók számára szól, történettudományi és politológiai kutatómunkájuk támogatása érdekében. Időtartama egyetemi és főiskolai hallgatók esetében 9 hónap (2003. február 1-jétől 2003. október 31-ig), történelemtanárok és fiatal kutatók esetében a kuratórium egyedi döntése szerint. A pályázati eljárás két részből, írásos jelentkezésből és szóbeli beszélgetésből áll. A pályázati úrlaphoz csatolandó az utolsó elvégzett félév indexmásolata, két egyetemi oktató vagy tudományos fokozattal rendelkező történész ajánlása, egy szemináriumi vagy TDK-dolgozat, illetve publikáció. Az elkészült tanulmány 40 oldal (+ irodalomjegyzék) terjedelmű nem lehet kevesebb.

További információ: <http://www.polhist.hu>.

Küldje: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Összehasonlító Irodalomtudományi Tanszéke. Pályázat címe: Pályázat irodalomtörténeti tanulmányok írására. Pályázhatnak:

Elsősorban egyetemi és főiskolai hallgatók, magyar tanárok de részt vehet bárki, aki a tanulmány írásához kedvet érez. Beadási határidő: 2003. április 28.

A pályázat célja, hogy a magyar irodalom történetének egyes részeit vagy témaköréit olyan módon írják meg a pályázók, hogy az írás egy Új magyar irodalomtörténet kézikönyv egy-egy fejezetét képezhesse. Olyan alkotásokat várunk, melyek egy-egy évszámmal jelölt esemény köre szerveződnek, (például egy könyv megjelenése, egy intézmény megalakulása, egy kiállítás megnyitása, színházi vagy zenei bemutató, stb), amely esemény jelentősen befolyásolta vagy módosította az irodalom történetét. A készülő kézikönyv fejezetei az évszámokból kiindulva - az időben előrehaladva vagy visszalépve - mutatják be a magyar irodalom történetének egy-egy részletét vagy folyamátát.

A kidolgozásra javasolt témakörökön kívül a pályázók önállóan is választhatnak évszámokat és hozzájuk kapcsolható témákat. Az ajánlott témaköröket a pályázatfigyelő honlapján (www.pafi.hu) megtalálni. Elsősorban egyetemi és főiskolai hallgatók, magyar tanárok pályázatait várják, de részt vehet bárki, aki a tanulmány írásához kedvet érez. A pályázatokat neves irodalomtörténészekből álló bizottság bírálja el, és a legjobb írások pénzjutalomban részesülnek. A díjazásra 500 000 Ft áll rendelkezésre.

További információ: kompapa@ludens.elte.hu.

Küldje: Mihos Kelemen Egyesület Pályázat címe: Az én történetem Pályázhatnak: bárki Beadási határidő: 2003. június 25.

A pályázat témája a Magyarországra betelepült állampolgárok személyes történetének leírása. Olyan történeteket várnak elsősorban, amelyekben a pályázók leírják saját elményeiket, átélt eseményeket, a szülőföld elhagyásáról és a fogadtatásról Magyarországon, hogyan tudtak beilleszkedni, munkahelyeken, lakóhelyeken stb. A nevezési díj 1000 Ft/pályázat, ezt az összeget a MIKEGY bankszámlájára kell befizetni. A legjobb pályázatokat díjazák: I. Díj 40 000 Ft; II. Díj 15 000 Ft (hét második díj kerül kiosztásra); III. Díj 10 000 Ft (három harmadik díj kerül kiosztásra). A legjobb munkákból kiadványt szerkesztenek.

További információ: <http://mikegy.fw.hu>.

Október óta működik az SZTE Médiatudományi Tanszék által létrehozott internetes újság, a Linklap (www.linklap.ini.hu vagy www.media.u-szeged.hu/linklap). A lap a tanszék "médiatriászának" egyik ága, a Linkrádió (Rádió 88, hétfőnként 22 óra után) és a Tudomány/Egyetem (Telin Tv, szerdánként 17.40-től) mellett. A Hollói Zsolt (Délmagyarország) főszerkesztésével beindult, teljes egészében kommunikáció szakos hallgatók által szerkesztett és írt magazin profilját tekintve nemcsak a BTK-sokhoz, hanem az egész egyetemhez, sőt az azon kívüliekhez is kíván szólni. A hetenkénti frissítésű lap beszámol az Univerzitást érintő aktuális történésekről, emellett riportokat és fotóriportokat közöl nem csupán egyetemi, hanem városi eseményekről is. Aki ellátogat a honlapra, az közismert egyetemi oktatókkal (Balázs Mihály, Olasz Sándor, Zsolnai Róbert, Szőnyi György Endre stb.), valamint neves sportolókkal (Székely Balesi), politikusokkal (Kunze Gábor) és egyéb közéleti személyiségekkel (Nagy Bandó András stb.) olvashat aktuális interjúkat. A honlapról nem hiányoznak a kritikák, glosszák, jegyzetek sem, sőt ugyanitt november végétől a Bölcső aktuális számának a válogatott írásai is megtalálhatók.

zerelemből írják

- a támogatás várat magára

Új karí lap az egyetemen

Októberben jelent meg először újra a TTK nagy múltú lapja a NewTon(e). Huszonnégy oldal, ezer példányban, színes borítóval, eredeti TTK-s megoldásokkal, jó írásokkal, A/5-ös méretben látott napvilágot, „támadt fel” az újság. A lap főszerkesztője, Vainel Gergely Gyula, V. éves programtervező matematikus, informatika tanár, és II. éves kommunikáció szakos hallgató. Barátaival, ismerőseivel szerkesztik, írják, fordélik a NewTon(e)-t.

Őt kérdeztem arról, hogyan állt össze az újság, milyen nehézségeik és terveik vannak:

-A New Ton(e) 1995 tájékaán országos híri lap volt, akkor azonban végeztek az akkori szerkesztők és nem vitte tovább a lapot senki. 2000 szeptemberében kijött egy golyátábori szám, aminek az egyetlen pozitívuma a kezdeményezés volt, amúgy mindössze két írás volt benne, és nem is ért meg további megjelenéseket.

-Mi már tavasszal készültünk az újsággal, de egyre csúszott a megjelenés. A tanévkezdéskor már csak annyi dolgunk volt, hogy aktuálisá tegyünk a meglévő anyagokat.

-Az ismerőseit nyilván könnyebben héri meg az ember, hogy írjanak. A TTK-s szakok általában nagy terhekkel járnak, egy héten több óránk van, többet kell évközben is készülni az órákra, mint a BTK-n. Ezért nehéz cikhírókat találni. Megherestem tanárokat is, hogy írjanak, de eddig még nem kaptam visszajelzést.

-A legszomorúbb oldala, hogy nincs szerkesztőségünk, telefonunk, a saját gépeinken fordélik az újságot. A honoráriumok is még csak „kilátásban” vannak, de reméljük, hogy a TTK-HÖK segítségével már nem sokáig marad így. Az első szám nyomtatási költségeit egy kulturális pályázaton elnyert pénzből fizettük. De ez csak átmeneti megoldás, ha nem sikerül állandó támogatókat szereznünk, akkor veszélybe kerülhet a lap jövője.

-Mi motivál, hogy szembenézzen a nehézségekkel?

-Megmutatjuk Szegednek, hogy itt vagyunk, hogy nekünk, TTK-soknak is van egy saját orgánunk, és így talán sikerül visszaszerezni a régi hírnevünket!

Kabai Pirok

eszelgetés Esztergályos Dórával, a BTK HÖK újelnökével

-Idő közben átvenni egy HÖK vezetését, nem könnyű feladat, mikkel kellett megbirkóznod elsősorban?

-A szociális és lakhatási támogatást, a kiemelt tudományos tevékenységet végző diákok támogatását, valamint az Esély a tanulásra, é a városi ösztöndíj elbírálását is most kellett elvégeznünk. A Köztársasági Ösztöndíjra jelöltek felterjesztése szintén most történet, dióhéjban ezek voltak most a legfontosabb feladataink.

-Élég nehéz körülmények között vetted át a HÖK vezetését, nem volt egység a testületben, miben kellett változtatnod ahhoz, hogy újra együtt tudjanak dolgozni a tagok.

-Abból a szempontból szerencsésnek mondhatom magam, hogy a testület egyhangúlag támogatt. Az egyetem vezetése felé szeretném megtartani a jó kapcsolatot, eddig együtt tudunk dolgozni, és remélem továbbra is tárgyalópartnernek tekintenek minket. A többi karral szorosabb kapcsolatot kellene kialakítani, és erre látok hajlandóságot is.

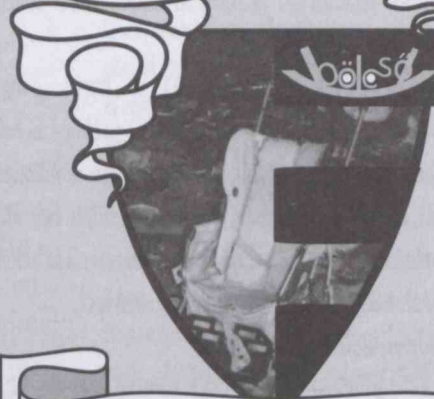
-Az egyik HÖK ülésen valaki kifogásolta, hogy mielőtt te lettél volna az elnök, a tagok nem láttak bele mindenbe, szóba került, hogy nem kérték ki a véleményüket bizonyos döntéseknél. Erről mi a véleményed?

-Amikor felmerült az, hogy én leszek az elnök, azzal a feltétellel vállaltam el, hogy nem tudom olyan keretek között végezni a munkám, mint ahogy azt Zoli tette. Ő nagyon jó szakember, olyan tapasztalata van, amivel esukott szemmel is elboldogul, viszont nekem a rutín is hiányzik, és az alapismereteket is most kell pótolnom, így sokkal aktívabban számot tartok a többiek munkájára. Ezért a felelőséget próbálok megosztani, attól függetlenül, hogy a végeredményért én vagyok a felelős. Így látom, ez nagyon jól megvalósult, és azt hiszem, ennek így is kell lennie.

-A HÖK-nek működése során figyelembe kell vennie a rá vonatkozó jogszabályokat, átláttad ezeket, mielőtt elnök lettél, vagy most tanulsz bele a dolgok menetébe?

-A szociális és a tudományos pályázatokkal foglalkoztam és ezekre vonatkozóan ismertem a szabályzatainkat, de HÖK elnökként sokkal szélesebb körű ismeretre kell szert tenni, igyekszem ezeket átlátni minél gyorsabban. Az a baj a HÖK munkájával kapcsolatban, hogy erősen két részre kell osztani, egyrészt végez egy

Ötthon, édes...

(Környezet; Szerkesztő: Hári Péter)

hallgatói érdekképviseletet, másrészt egyfajta szolgáltatást nyújt, ami szociális és kulturális jellegű, én ennek egyik szeletét végeztem eddig.

-Úgy tűnik a HÖK-öt az utóbbi időben túlságosan leterheli a második feladatréz ellátása, mennyire jut idő és energia a jöλλéti intézkedések ellátása mellett az érdekvédelemre?

-Ézt folyamatában kell nézni, sok mindent megörököltem az elődöktől. A bölcsész haron probléma, hogy nagy a hallgatók létszáma, ezért teremhiány van.

A TTK kiköltözésével felszabadulna több folyosó. Másik lehetőség, hogy a kar rendelkezésére álló 150 millió forintból a belső udvarok kerülnének beépítésre. Ezzel kapcsolatban egy kérdöiv kítöltetését tervezzük, ami a téli vizsgaidőszakig meg fog történni. A felmérés azt célozza meg, hogy a hallgatóknak milyen igényeik vannak, például bankautomata, menza vagy bármely más szolgáltató egység. Mivel a büfé jól bevált, szeretnének, hogy ez, ebben a formában megmaradna. Még az év végéig eldöl, hogy belső udvar beépítéséről lesz szó vagy a TTK-val sikerül megállapodni a kiköltözésről, és akkor a pénz egy részét ök kapnák meg.

-Éz minden hallgatót érintö tevékenység, mennyire jut energiátok az egyedi esetekkel foglalkozni, egyáltalán eljutnak-e ezek hozzátok?

-A bízalom kérdése érdekes dolog, én kollégiumban lakom, három éven keresztül ott a hallgatói önkormányzatban dolgoztam, és az a tapasztalatom, hogy ott sokkal közvetlenebb volt a légkör. Bárkinek bármí gondja volt, odajöhetett és elmondhatta, míg itt zömmel olyan emberekkel találkozom, akiket nem ismertem elötte. Mindenkinék meg kell tennie azt az első lépést, hogy legalább bejön, és elmondja, hogy mi a problémája, akkor tudunk segíteni. Minden hétköznap délelött 10-től délután 15 óráig nyitva tartunk, pénteken délig.

Esztergályos Dóra

-Milyen feladatokat tűztetek ki magatok elé ebben a félévben?

-Szeretnénk megtartani a kari napok sportrendezvényeit, kevesen tudják, hogy ebben az évben is működik az esti úszás, kedvezményes diákjegyeket lehet váltani a műjégpályára, de tervezzük egy olyan sportnapot is, ahova szeretnénk a többi karról is bevonni csapatokat, de ez már következő félévben lesz.

-Sporton kívül tevékenységek?

-A Jate Klubban bölcsész bulik vannak havonta, ahova díjmentesen mehetnek be a bölcsészhallgatók, szintén a kari napok keretében tervezzük egy nagyobb kulturális napot, támogatunk még koncerteket is. Van egy

tudományos célú pályázat is, amivel előadásokat, előadássorozatokot támogatunk vagy bármilyen publikációhoz segítséget tudunk adni, vagy ha valaki tudományos konferencián vesz részt, akkor az utazáshoz, szálláshoz is hozzá tudunk járulni. Az Erasmus ösztöndíjasokat is támogatjuk, az OTDK-ra jutó hallgatók nevezési díját is átvállaljuk a karral együtt, ezt a kiöneljárás díjakra befizetett összegek fedezik, ezen felül ebből a keretből tervezzük a karral együtt, hogy a folyósókra még néhány széket, és számítógépet veszünk. A lakhatási támogatások nem minden karon kerülnek kiosztásra, így maradványpénzek gyűlnek fel, amit a kollégiumok minőségének javítására fordítanánk.

a.

Lopják a papírt!

Zárval találkozni mindig furcsa érzés. Egy zárnak ugyanis üzenete van. Akik az utamba állította, azt szeretné a tudomra adni, hogy a világ egy szelethéjéhez semmi közöm. Az ugyanis az övé. Húzzak vissza a fogyatkozó kommunális világdarabkába. Vagy a saját zárjaim mögé. Vagy ahová akarok. Egy zár tehát értelmezhető akár egy felfelé nyújtott középső ujjnak is. A zár tulajdonosa bemutat nekem. Ha most, ha nekem bemutatnak, annak általában oka van. Kéne, hogy legyen. Ha odamegyek valakihez az utcán, megkopogtatom a vállát, majd közlöm vele, hogy úgy néz ki, mint egy alulfejlett gibbon, valószínűleg bemutat nekem. Azt hiszem, ez érthető. Ha viszont csak úgy, gondolataimba merülve

sétálgatok (ilyenkor tényleg a légynek sem ártok), felettebb furcsának fogom tartani, ha egy felém lóbált középső ujjal kell szembesülnöm.

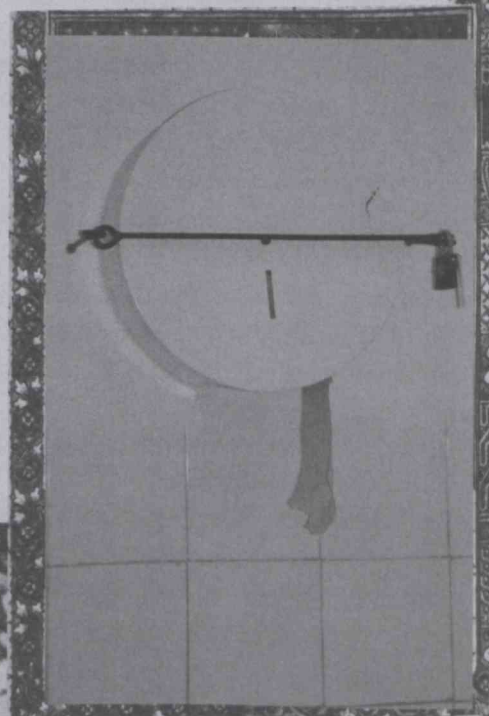
A minap éppen ez utóbbi szituációba kerültem. Belépve a Petőfi épület földszinti férfivécéjébe, egy baromi nagy középső ujj meredt rám a klotyópapír-tároló dobozra erősített, lelakatolt vasszerkezet képében. Sürgős teendőim elvégzésében tulajdonképp nem gátolt meg - nem, hiszen a papírhoz hozzá lehetett férni a zár feltörése nélkül is. Csak valahogy furcsa volt az egész.

Miért lakatolják le a WC-papír gurigát? Hosszas töprengés után, minden egyéb megoldást kizárva az

egyetlen reális magyarázatnak az tűnt: lopják a papírt! Ez a felfedezés persze nem ért megdöbbenésként. Velem is előfordult már hó vége felé, ösztöndíj, lakhatási támogatás és egyáltalán bármiféle adomány megérkezését megelőző napokban, hogy utolsó forintjaimat inkább némi élelmiszerre költöttem papír helyett. Márpedig papírra ilyenkor is szükség van, ezt mindenkinek meg kell értenie. Szégyen, nem szégyen, ilyenkor némi belém oltott büntudattal beosontam valamelyik egyetemi mellékhelységbe, letekertem egy hosszú tekerestet, letéptem, a besurranó tolvaj tekintetével körbepillantva gyorsan a kabátzsebembe gyűrtem, majd sietve távoztam.

Azt hiszem, ez normális. De gyerekek! Egész gurigát ne má'! Utálom, ha bemutatnak nekem!

-háp-

Nagy Kockacukor Derbi

"Olyanok vagytok, mint a depókba zárt versenyllovak" - mondta egykoron gimnáziumi rajztanárom. Száját gúnyosan elhúzta, "ezek vagytok ti, ebben a gyönyörű, okosan kitalált rendszerben", és fűjt egyet. Aztán nagy, szőrös fejével komoran elnézett a fejünk felett. Tekintetében még ott táncolt a tanárból magával hozott, leplezetlen diuh. Ennek már hét éve, de a depókban azóta is nyüstölődnek a gebék. Fűjtatnak, haparnak és szakadatlan készülnek a Nagy Futamra. A játékra, amit egy életen át kell játszani. Akkor is, ha nem akarod. Aki kiszáll, elszáll. Itt a nagy szabadság, a választás szabadsága, büszkék és boldogok, előre! A Nagy Élet bek*rt* magát az ajtónkon. A Rendszer először a kis csírákra támad. Tudja, hogy minden csak szocializáció kérdése. Már az óvodában tanuld meg: legyél mindig te az első! Ha nem figyel rád a Nagy Óvónéni, húzd földig a szoknyáját és mássz bele a kávéba! visszavonhatatlanul tudatosítsd benne: te vagy a kiválasztott! Aki szebb, jobb, okosabb nálad, azt fojtsd bele a tejbegrízbe vagy nyomd le a torkán a fakanalat! Csak így lehetsz te a legszebb, legjobb, legokosabb! A haremodon a suliban se változtass! Vigyázz: akit nálunk egyszer beskatulyáznak, az, ha beleszakad, akkor sem mászik ki belőle! Ha egy tanári köpenybe bújt lelki tömeggyilkos azt mondja rád, hogy "fiam, te olyan hülye vagy, mint a föld", akkor nincs az a hatalom, amely megakadályozná, hogy a sa*rtelepen végezd. A roppant ügyesen kitalált rendszerre, amely a leghorábbi szelekció eredményének megfelelő irányba lövi be egész életpályád, egyetlen válaszod van, ami persze csupán közvetve a tiéd. Valójában az Otthon Nagy Hajtómestereié, akik hátulgombolós korod óta duruzsolják a füledbe: menj, törj, vágj, különben semmire sem viszed! És te méssz, törsz, vágysz és úgy viszed el a Nagy Ajándékesomagot, hogy meg sem nézed, mi van benne. Aztán jön a Nagy Felvételi, a második legnagyobb sárkaporás időszaka. Ne feledd, itt már az a játék, hogy tiz szék van száz embernek! Mármost tiz használható szék, s bár az elmúlt évtizedben odanyomtak néhány pótlóképet, ezek csak arra valók, hogy a szélesre tárt ablakokon át ne a húsdarálók díszkrét bája sugárzódjon ki a nagyvilágba. Ha

elég rámenős vagy és szorult beléd némi tehetség, akkor felvesznek Nagy Pénzhalmozó-növendéknek, ha csak az utóbbi, akkor - belül savanyú arccal, kívül büszke képpel - Nagy Iskolai Fogathajtó-tanonként fogsz lehúzni pár évet. De a Nagy Tülekedés csak ezután kezdődik: kellene egy állás. Te csak ügatsz a pályán, az iram egyre nő, minden ötödik kör végén cseppetnek, s az első tiz gebe viczorgó fogai közé nyomják a Nagy Kockacukrot! Ne hozz ránk szégyent, fiam, mondják az Otthon Nagy Hajtómesterei, a Nagy Szponzorok, és szorosabbra fogják a gyeplőt. Kemény csávó vagy, látszódjék az öltözeteden, érződjék a kézfogásodon, a testtartásodon, a menéseden! Nem számít, hogyan, csak leggyél az első tiz között! Vagy olyan akarsz lenni, mint az a nyomorék századik? A tökutsó? Tudod, hogy ebben a versenyben kilencvenen lesznek azok? Szerencsétlen párak a cseppetésekre már fel sem kapják a fejüket, évről évre csak ügtenek körbe-körbe, lassan, szétesetten, lehajtott fejükkel vérző szügyükre merednek s lelkiükben a francba kívánják az egészet. Tudod, mit kapnak ők az ötödik kör végén kockacukor helyett? Hát azt... Mégis, mihez kezdjenek? Hagyják el a pályát? Ki fogja akkor etetni őket? Vagy menjenek máshová? Talán a Nagy Sz*rtelepre? Azt már nem, mondja egyikük, és elmegy Nagy Iskolai Fogathajtónak! Ő lesz az, aki kezei közé kapja a Nagy Óvónénitől kiherrült zsenge lelkeket. Ő az, aki megtanítja nekik, hogyan kell számolni, olvasni, szöveget érteni. Az ő kezében van a jövő nemzedéke, mint alapanyag. Ugye, mennyire biztató? S miközben lelki kezeivel megsimízi saját buksiját és esőket nyom a Nagy Hajtástól kihevíült orcájára, észre sem veszi, hogy ő lesz a záró láncszem a Nagy Kontraszelekció áramkörében. S bár még nincs teljesen sötét, csupán a vak téveszti össze a villanykörtét a Nappal. De ne feledd, a sötétpejek tömegébe mindig belekeveredik egy izgága almásderes! Ő a Nagy Provokátor, akinek éjjelenkénti ordításai megzavarják a Nagy Ügetés monoton patazaját; a Nagy Terrorista, aki farka alá rejtett bűzbombával tülekedik a hátasok tumultusában; a Nagy Geisterfahrer, aki szembegalopozzik a vágató tömeggel. Ugye, mily könnyfahasztóan magasztos küzdelem? Ő, a Nagy (Post)modern Ülbergebe! Amúgy nincs rajta a listán és nem is kap jutalmat, szemben a Nagy Derbin küzdő dalias táltosokkal. De legalább élvezzi az egészet. Mert olyan jó érzés végre mondani valamit.

weber

Íákmunka másképp

Számos olyan kurzust kell elvégezni minden félévben, amelynek teljesítéséhez valamilyen -- nem konkrétan vett - munkát kell végezniük.

Futószalagon verset elemezni, tucatjával készíteni a családinterjúkat, irodalomtudományi elemzéseket írni. Csakhogy a bölcsészeknek saját bevallásuk szerint még ennél is nehezebb dolguk van, hiszen ha a rájuk bízott munkát nem végzik el, eltávolítják őket az egyetemről.

Az esetek nagy többségében a hallgatók listájában vannak azzal, hogy amit kérünk tőlük, az a saját munkánkhoz kell - mondja egy, az ELTE tanárképzőseit tanító oktató. Mint meséli, szigorlatához kötött tárgya elvégzésének feltétele, hogy hallgatói házidolgozatot készítsenek. „Fel szoktam ajánlani, hogy aki szeretne, készíthet családinterjút is. Azt nem teszem hozzá, hogy ilyen irányban végzem én is a kutatásaimat, de a hallgatók nem hülyék” - folytatja a neveléstörténetet oktató tanár és kiemeli: „Még soha nem bukkott meg nálam hallgató csak azért, mert nem készült el a dolgozata.”

A „diákmunka” másik - ha lehet, még tisztább - formája, amikor az oktató valamilyen speciál kollégiumon dolgozik együtt diákjaival. Az SZTE tanárai között is sok olyan akad, aki kutatásait részben a hallgatókkal végezteti. Sőt, olyan is van, aki az elkészült elemzéseket kötetbe foglalva kiadatta. Ezzel mindenki jól jár, hiszen a hallgatónak életében talán először, megjelenhet egy írása, a tanár szerkesztett egy újabb színvonalas kötetet. Mindenki boldog, spec.koll. kipipálva, jeles. A bölcsészkaron más a helyzet. Aki szociológus akar lenni, annak három éven keresztül részt kell vennie egy kutatássorozatban. Ennek első részében a hallgatók, másodévesként kérdezőbiztos feladatot töltenek be, harmadévesben a kérdés mellett már a kérdőív készítés rejtelmét is tanulhatják, míg negyedévesben már saját kis csoportot kell vezetniük, amelynek tagjai a már említett másod- és harmadévesek.

Dr. Feleky Gábor, a szociológia tanszék vezetője. Saját megítélése szerint sem tökéletes még a kérdőíves kutatási gyakorlat szabályozása, bár megjegyzi: a rendszer nagyjából elkészült, a jövőben már csak kisebb korrekciók várhatók. A minden ősszel végrehajtott 1200 fős lekérdézés eredményét három területen (oktatási, kutatási, piaci) próbálják felhasználni. A hallgatók e kutatásokra támaszkodva tanulják meg az adatelemzés módszereit; az oktatók és a hallgatók tudományos munkájukban (tanulmányok, szakdolgozatok írásakor) használhatják az adatbázist; a gyakorlati élet szereplőit érdeklő adatokat pedig megkísérlik értékesíteni. Ez utóbbi azonban csak ritkán sikerül.

-- Nem elsődleges célunk a piaci értékesítés, de törekszünk rá, mert nagyban segítheti a tanszék működőképességének fenntartását.

Persze ha a kérdőívek eleve a piaci értékesíthetőség szándékával készülnek, vagy ha bizonyos cégek előzetesen megrendeléseket adnának, akkor ez biztos

bevétele jelentene. Most még nem ez a helyzet, bár az idei kérdőívet már a jövőbeni értékesíthetőség szándékával állítottuk össze, s korábban volt már példa előzetes megbízásra is. Ha a kutatási eredmények értékesítése nyomán bevételhez jutunk, azt sajnos teljes egészében kénytelenek vagyunk a tanszéki működés céljaira (irodászerek, fénymásolás, javítási költségek, hiúsó előadók óradíjainak fedezése) fordítani - panaszkodik a tanszékvezető. Szíve szerint ő a befolyó összeg tekintélyes részét inkább a kutatásban részt vevő hallgatók és oktatók munkájának elismerésére fordítaná.

A hallgatók egy részének véleménye szerint a 12 cím lekérdéséhez kevés a 10-12 nap. Főképp, hogy ebbe beleesik az őszi szünet, amikor mindenkinek a családja elvárja, hogy a tanuló hazamenjen. Szintén a kérdésre fordítható napok egyike október 23. és november 1., amikor sokan zaklatásnak veszik a kérdezők megjelenését. Mindezek mellett a követelmények: ha valaki nincs otthon, háromszor kell megpróbálni elérni. Ha ekkor sem sikerül elérni, kaphat új címet és a procedura kezdődhet előlről.

A 12 naptól tehát jópár elmehelet felesleges próbálkozásokkal, így megesik, hogy a hallgató kicsúszik az időből. Késni persze lehet. Am 3 napnál hosszabb késés már elégtelen gyakorlati jegyet eredményez.

-Éppen a késések miatt vezettünk be időntől új rendszert - mondja a tanszékvezető. Félévben már le kell adni a kérdőívek felét, így a diákok is jobban látják, hol állnak a munkában. A kutatás során minden munkafolyamatot külön értékelünk, ezekből születik azután a végső jegy. Megezik - mint ahogy meg is esett már - olykor, hogy a hallgató kicsúszik az időből. Ilyenkor van, aki szépen kitért a kérdőívet, mintha azt mondjuk Kovács Béla mondta volna. Ezért szintén bukás és kirúgás jár, ráadásul lebukni könnyű, mert a kérdezőket és munkájukat szűrőpróbaszerűen hivatásos kérdezők ellenőrzik.

-Sajnos tavaly is volt négy olyan hallgatónk, aki meghamisította a kérdőíveket - mesél Feleky Gábor. Ezt nem csak etikátlannak tartom, de a kutatás szempontjából elfogadhatatlannak is. Nem engedhetünk olyan szociológusokat a pályára, akik esálnak.

Ezt elfogadják a hallgatók is, mindössze azt kifogásolják, hogy gyakorlatuk sikertelensége esetén félévet kell ismételnük. A határidők betartásának fontossága miatt érthető a szigor, ám az már kétséges, a munkafolyamat egészét is ilyen vasfegyelemmel kell-e végeztetni. Sokan nem értik, a kreditrendszer bevezetésével miért nincs arra lehetőség, hogy a sikertelen gyakorlatot későbbi félévekben újra megpróbálja teljesíteni a hallgató.

A kérdőíves gyakorlat legfőbb kérdése az tehát, hogy ha a felvett adatokat a lehető legritkább esetben sikerül értékesíteni, miért jár elbocsátás azért, ha egy hallgató nem végez egy oktató kutatási munkájával.

Csik Gergely

Dr. Feleky Gábor

Jönne rád egy érdekes kor!

címbe idézem/másolom ECO-t, mint afféle jókívánság használom azt a mondatot, amit ECO idéz a kínaiaktól, akik „hajdan ekképp átkozódtak”. A mondat marad, én csak őt idézem/másolom. Esküszöm, a Szent Szűzre azért nem, de tényleg nem mondok újat, hohó, hogy is mondhatnék, miképp is merném én az ECO mester által idézett mondatot úgy másolni ide, hogy kicsikét más, nem nagyon, csak pont az ellentettje legyen, nem az átok, hanem az áldás jelentését kapja. Én csak szerencsétlen, istenbete vágánsként másolom (select+copy+paste) ide bele, s csak azt idézem, amit ő mondott bala, az igaz mester, a dicső férfiú, ECO, az új Erasmus! Ime büszkén írt(am) Urnőmnek, hogy ECO mester új könyvét kérem, szerezze be, amint azt ősem (az 1500-as évekbeli várkapitány) tette Erasmuséval, teszem én ECOéval, s csak reménykedhetek, hogy nem fordulok le a következő ostromnál a párkányról. Am szűkre szabba a hely, s azonnal rátérnék, hogy ECO állítja magát az „új Erasmus” szép, XXI. sz.-i köntösébe, mikor (többek között) ezt írja (másolom): „A szellemi divat kárhoztatandó.”. Am én, csak vaksi kalauz vagyok ECO mester csodálatos kertjében, aki azt mondja: „Ugyanakkor a „középkornak” a fogalmát is meglehetősen nehéz meghatározni.” Mégis összehozza a középkort napjainkkal, holott (meglehet ebben is hasonlít a kettő) napjaink korát épp oly nehéz meghatározni, mint a „középkort”. Mégis miben látja ECO a párhuzamot? A Pax Americát késő Római Birodalomnak, a médiát (többek között) a folytonos ismétlésnek, s az egyetemeket, középkori egyetemeknek, kolostoroknak láttatja. A két

könyv alapvetően más, hiszen „Az új középkor” címűben Szent Tamás dicséretétől (akivel egyébként a másokban is hosszan foglalkozik, tehát most írom is felül magam) a Casablancán át, a hipervalóságig ír cikkeket, melyben keresi a párhuzamokat a régi és mostani között. A „Művészet és szépség a középkori esztétikában” c. könyvben azonban történeti, már-már lineáris leírást (holott az ilyen fejlődésben ECO sem hisz, s írom felül a már felülírtat) kapunk a latin középkor, azaz a VI. és XV. sz. közötti esztétikatörténetéről. Am ECO mester, itt, e remekműben sem szabadul elméleteitől, amikor arról értekezik, hogy nem igaz, hogy a középkori ember nem mond újat, csak ismétel, hiszen „... a középkori kultúrában benne rejlik a megújulás, de arra törekszik, hogy ismétések köntösébe bújtassa (ellentétben a modern kultúrával, amely akkor is úgy tesz, mintha újítana, amikor ismétel)”. E rövid cikk csupán másolata önmagának, a másolat-másolatként létezik, hiszen e két könyvet (bár lehet és kell róla írni) minden valamirevaló egyetemistának, akarom mondani vágánsnak el kell olvasni, Eco mester szerint ugyanis a kialakuló „újralkalmazkodó kultúrában” ahogy „a középkori ember (...) alapította az egyetemeket” úgy „a mai kor vágánsai lerombolják, vagy átalakítják őket.” s e kijelentés súlyosabb, mint egy dékáni intő, millió elértéktelenedett diploma, vagy Francois Villon sokáténylő tompora, mikor a hurok nyakában oly szoros.

Banai Parmenius

(Umberto Eco: Az új középkor, Művészet és szépség a középkori esztétikában; Mérleg sorozat - Európa Könyvkiadó, 2002.)

Umberto Eco
Az új középkor

történetírás még gyerekcipőben van állította Jacques Le Goff egyik esszéjében, mely azt a kérdést veti fel, hogy vajon valóban tudományos diszciplínának tekinthető-e a historiográfia. Mindez annak a kételynek a lezúrt tapasztalata, amely a történettudomány objektívnek ítélt módszereit eléggé kérdőjelesnek találja, s amely az eseményrekonstruálással szemben mélyebbre akar hatolni. Még jóval Foucault *A tudás archeológiája* c. munkája (mely annak ellenére, hogy egészen új szempontból közelíti meg a történelmet, felerészben, ha nem kétharmadában, rissa), vagy Hayden White *LXX-es* években publikált *Metahistory* c., a posztmodern történetírás szent szövege előtt felbetődött az igény a vérfrissítésre. 1929-ben Marc Bloch és Lucien Febvre Párizsban megalapítja az *Annales d'histoire économique et sociale* című folyóiratot, amely aztán lassan iskolává kerekedik... az ilyenfajta, a narratívát problémásnak nem tekintő historiográfiával szemben, melynek csapdájába most e recenzió szerzője is belecsúszott, aki alázatból és jámborságból fél megnevezni magát, s csak a D. monogramot engedélyezi becsbágyának. Merthogy Le Goff az *Annales*-kör többi tagjával (Claude Bremond, Roger Chartier, Jacques Revel...) együtt saját metodikáját problémakutató történetírásnak nevezi, szemben azzal az áramlattal, mely az események

lineáris, kauzális, kronologikus leírásával, e egyirányú utcával, befejezettnek érzi feladatát. Azon kevés történész közé tartozik, aki a gyakorlatot elméleti reflexiókkal korrigálja, ugyanakkor nem hatalmasodik el rajta oly mértékben a teoretikusság fekélye, mint a praxist alighanem hírből ismerő White-on. E kultúrtörténeti megalapozottságú és a mindennapokat érintő mikrohistoriai kutatás kiegészül interdiszciplináris megközelítésmóddal, így kiszélesíti a történelemtudomány területét. Le Goff a személyeken keresztül jut el struktúrákig, alapelvét nem az időrendiség, hanem a rendszerek szerbezik. Nem áll ettől messze Georges Duby felfogása, akinek *Emberék és struktúrák a középkorban* című könyve is erre utal, másrészt a francia medievisztika e leg híresebb sztárja a hetvenes években a magyar-francia történetírás kapcsolatai érdekében számtalanszor megfordult kis hazánkban. Duby, no meg Foucault (de ez nem ide tartozik) körül akkor már ott mozgolódott Klaniczay Gábor, aki Jacques Le Goff *Az értelmiség a középkorban* c. munkájának fordítója lesz. A könyv szerint az értelmiség és a város elválaszthatatlan egymástól, ahogyan a klerikusság is az egyetemtől: az értelmiség fokozatos laicizálódásával tör egyre nagyobb autonómiára, és emellett, hogy Le Goff szerint az egyetem nem értelmezhető a kereszténység nélkül, az értelmiség minduntalan keresi a kiskapukat, ahol a diák, a tanár sőt még a pap is kibújni igyekszik. Olyan kép rajzolódik ki a városról, miszerint a középkor szereplői a hatalom és a beavatottság gátjainak agyafúrt módon mutatnak

függét, s ehhez az eszme gyakorta csak fedőnév, ám a kapu új tagok felvétele után be is zárul: „A korporatív szerződés meg is dermeszti azt, amit sikerrel konszolidált.” A studium generale pedig az értelmiségi gondolati szabadságának fedezete, persze bizonyos keretek között, ám ha szabályok szerint is mégiscsak a bitatkozás szigete. Umberto Eco, aki immár egy halom könyvet összefirkált a középkorról, úgy hogy valamelyest lehet

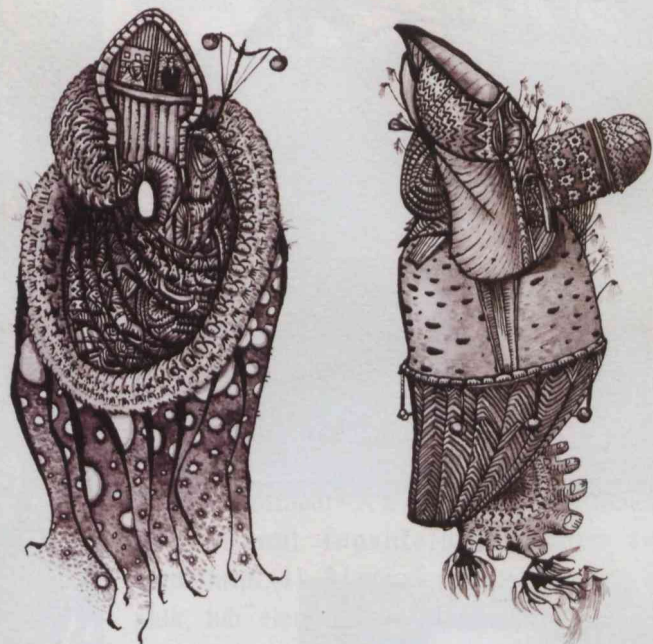
tapasztalata benne, na szóval szerinte is a középkori egyetem a tudományos élet központja, amely eltérően a maitól a gondolkodás és eszmecsere legfőbb intézményes fórumának számított, a tanár és a diák között akadémiai kérdésekben is megvolt a dialogikus viszony: az oktatás és a kutatás sok esetben egymást feltételezték. S ha már itt tartunk, Le Goff szerint épp a motívációban különbözik a középkori Universitas a kortárs neveléstudományi elvektől, amely ennyiben megszólíthatná a mai értelmiséget, ha mondjuk az olvasás nem lenne olyan fáradságos dolog, ugye.

(Jacques Le Goff: *Az értelmiség a középkorban*. Osiris, Bp. 2000.)

Jacques Le Goff
AZ ÉRTELMISÉG
A KÖZÉPKORBAN

2000 Szarka Fedor Guidoval 2000

Szarka Fedor Guido

2000

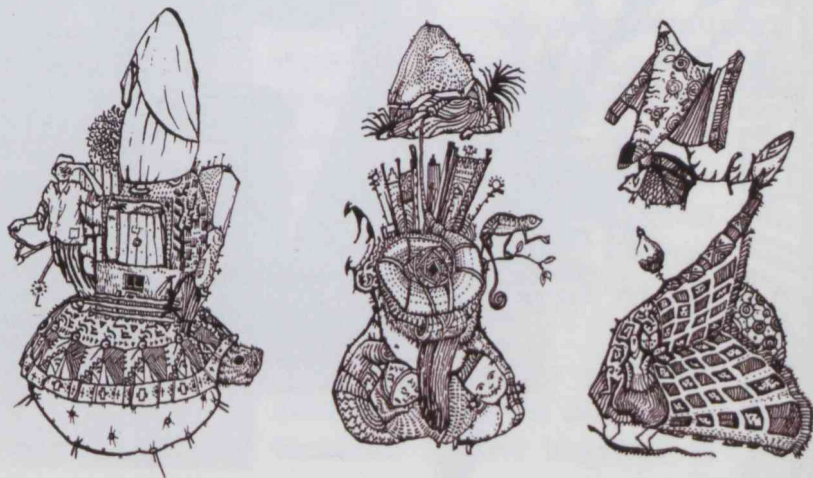

2000 Szarka Fedor Guidoval 2000

Szarka Fedor Guido

Guido barátom képzőművész diplomaajándékként keresi az inspirációt Marokkó poros medináiban. Időutazás ez a javából, minden szembejövő csukája alól ez sugárzik, szívdobogtató a középkor állandó jelenléte a sikátorokban. A városfal tövében méteres ugrásokkal teremnek köztünk berber bandita barátaink. Apró cintányérokkal, síppal, dobbal fenyítnek, a táncos süvegje csúcsáról hosszú vékony zsinegen lévő bojtját porgeti baljós grimasszal az arcán. Aztán elfoglaljuk a tetők lelátóin helyünket. Fedor lerajzolja a szemközti szoba foglyát, egy fiatal, sűrűn kendőzött lányt, egy kósza szellő épp a lány asztalára repíti a képet. A sors a középkorban jobban célba talál, ezt még többször megtapasztaltuk. Éjszakánként a múzsa hasán lovagol Guido, amikor aznapi élményeinket mindig egy hieroglifában írja meg. Továbbállunk, a Mogador árnyékában fáradt testünket harréréval gyógyítjuk. Ez itt tényleg a legendás keleti kényelem, nyugati nyugalom. Régi cimboráim, a két Mohamed asztalosműhelyében hajnalig húzódik a dohbőr feszítés, hiszen ez egy szertartásos és igen nagy koncentrációt igénylő munka. Eltöprengünk az itt oly gyakori, vallásos áhitattal végzett robot olcsó kenyéréről, illetve egy bizonyos nagyon meleg mosolyról, amit a háromdirhamos narancsok idős gazdája marékszámra szór a főutca népére. Reggel kötyagos tengerészek bontogatják szárnyaikat a kikötő füvényén. Fedor csipőből skiccel, én csak hezitálok a teleobjektívvel. Amikor már előre tudják a piaci kofák hogy abban sántikálunk, kit hágyunk lencsevégre, akkor már igazán ideje megint továbbállni. Utolsó estéinkre oberzsbe költözünk, Ferkó könnyeivel oldja a tust, habár az iszlám ornamentika geometrikus sortüzeit még mindig nehezen viseli. Kora reggel vágunk neki a Szaharának. Az uszadékták tiszteletreméltó öregurak, az óceán pedig fekete iszapos örvényeivel furcsa lények képmásait mossa a partra. A januári tűző naptól és csipős homokvihartól megmámorosodott magyarhoni vitézek a kilencefű celzinszárkány ölébe rohannak, fagyosan habzó verejtékében hemperegnek. Azóta is Harréra a tujaillatú isten fogjai, álmukban szamárháton ringatja őket és fülikbe homokot önt.

Bozsaky Dávid

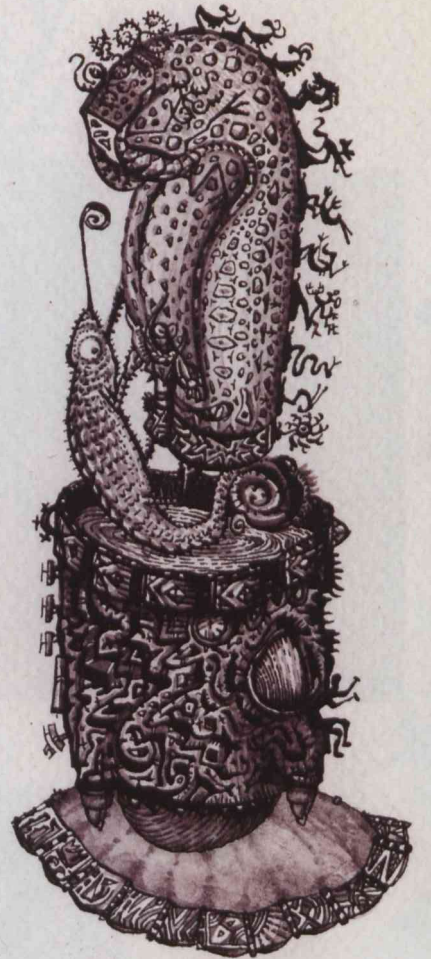
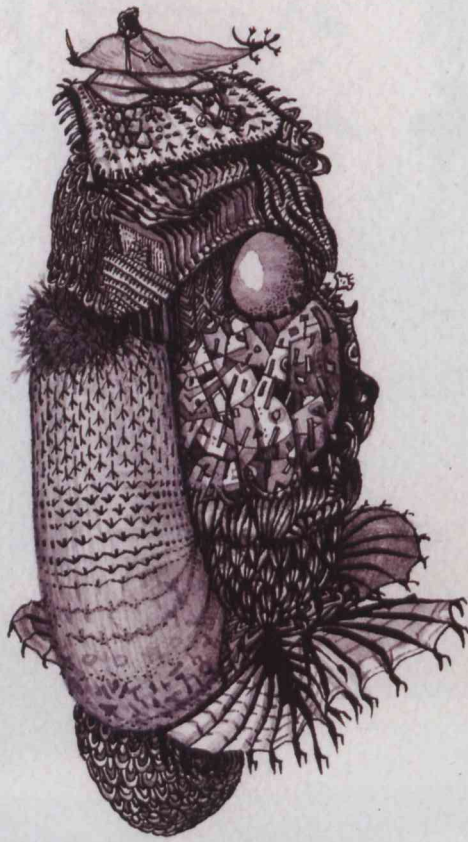
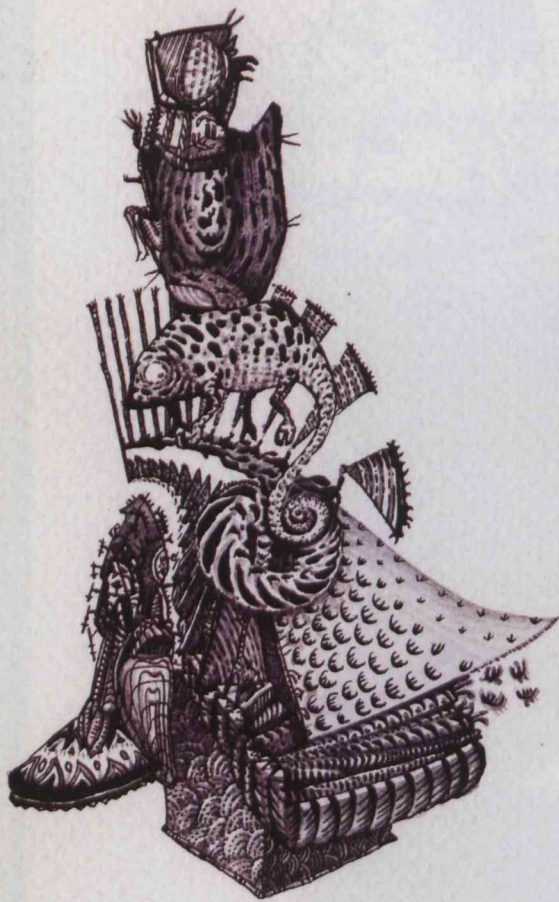
Öölcső

Szeged város czégerei
Másolta: Keller Ami
Anno Domini 2002.

Barba Toton Guila

Marokko
2002

Indigenele Kulturen

Barba Toton Guila

Mi végett teremtette Isten a nőt? - elmélkedik Aquinói Szent Tamás a Summa Theologicában az 1200-as években. Vajon Isten tévedése a fehérenép? Nem lehet az, mert az Úr nem tévedhet, minden művének tökéletesnek kell lennie, és minden művének meg kell lennie a maga céljának. A nő mégis passzív, csekély értelemmel és erővel rendelkezik, így Isten csakis a férfi segítőjének alkothatta meg a családfenntartásban.

A 11. század közepén Gergely pápa szigorúbban kezdi megkövetelni a papoktól a cölibátust. Aquinói Szent Tamás még a világi férfiakat is óvja a túlságosan nagy szenvedélytől, arra inti őket, csak gyermeknemzési céllal szeressék asszonyaikat. Hiszen a nő maga a gonosz, a csábító. De akkor mi a helyzet Máriával? A Szűz más kategóriába tartozik, szeplőtlenül fogantatott, mentes tehát az alaphűntől.(1) Akadnak a középkorban olyanok, akik bár eleve bűnösök, hiszen nőnek születtek, próbálják visszanyerni tisztességüket, akik hitükért képesek életüket áldozni. A mártírsors életcél lesz. Sienai Szent Katalin naponta háromszor ostromozza magát, vasláncsal szorítja el derekát, egész éjszaka imádkozik, sohasem eszik húst, viszont sokat jótékonykodik. Amikor alig harmincévesen meghal, Itália védőszentjévé válik. Az egyház azonban nem minden nőt avat szentté, aki hitére teszi fel az életét. A francia Porété-i Margit nemcsak nyilvánosan prédikál, de még le is fordítja franciára a Bibliát. A máglyán írásaitval együtt égetik el.

A 12. században a házasságot a római egyház a hét szentség egyikévé teszi, és elfogadja a házastársi erkölcs papok által kidolgozott modelljét, amely bizonyos körülmények között engedélyezi a fogamzásgátló szerek alkalmazását, sőt a gyönyört is rehabilitálja. „A szerelem bírának feltesszük a kérdést: kibírja-e a szerelem a házasságot?”-Marie, Champagne grófnője tanácskozik így udvara népével.- Valamennyien elcsendesednek, a koros előkelő nemesasszonyok, az ifjú menyecskék, akiken a fátyol még furcsán hat, tízesztendőös ifjú hölgyek, a

házassági piac árucikkei, pöffeszkedő fiatalemberek, lovagok és fegyverhordozók, a hatalmas terem szélén ülő papok és úrnokok.” (2) A lovagi romantika szabályait könyvbe foglaló Andreas Capellanus (3) egyértelmű válasza erre a kérdésre az, hogy szerelem és házasság nem összeegyeztethető egymással, hiszen a frigyekeket politikai, gazdasági szempontok szerint kötik, nem is cél, hogy a házastársak érzelmi kapcsolatot keressenek a házasságban.

A férfi szabadon tarthat szeretőket és a lovagi romantika a feleség számára is biztosítja ezt a lehetőséget.(4) A nagyurak viszálykodásai, a lovagi seregek harcái tömegével juttatják idő előtt sírba a férfiakat. Európában sok az örökösű és az özvegy, a hűbéri rendszer szerint pedig a nő is örökölhet hűbéri birtokokat, ezért az ilyen hölgyek vágyva vágyott jutalomnak számítanak elsősorban a nemesi családok fiatalabb fiúgyermekai között, akiknek az elsőszülöttség elve miatt már nem jut föld. A trubadúr tehát az úrnőknél (özvegyen maradtaknál vagy olyanoknál, akiknek férje messze földön hadakozik) próbálkozik, előbb szokásos hűségeikkel felkelteni magára a figyelmet, később - belátva ennek sikertelenségét - a várúrnő szépségének és adakozó kedvének dicsőítésével. A hölgyek ezt már jutalmazták.

A lovagi romantika a felsőbb osztályok divatja, az alacsonyabb társadalmi helyzetű lányoknak és

asszonyoknak más sors jut. Nem ismerik a baráti összejöveteleket, a „társalgóban” vénaasszonyok vigyázó füle és szeme felüggyel minden szavukra, mozdulatukra. Kiskoruktól arra nevelik őket, hogyan t u d j á k a

legtökéletesebben szolgálni urukat, akiket ugyanúgy félniük kell, mint az Istent (másféle oktatást nem kapnak). És nem utolsó sorban retteghetnek becsületük elvesztésétől, esetleg az ezt híresztelő rosszindulatú, hazug szóbeszédektől. Andreas Capellanus óvja a lovagokat attól, hogy ilyen asszonyra vessenek szemet: „Ha véletlenül parasztasszonyba szeretnél bele, ne feledd dicsérni őt, s aztán, ha megfelelő helyet találsz, ne tétovázz, vedd el, amit akarsz, és akár erőszakkal is öleld magadhoz. Hiszen aligha lennél képes megtörni keménységüket annyira, hogy ők maguk ajánlják fel ölelésüket neked, és megengednek, hogy vágyaidnak eleget tegyél, hacsak nem alkalmazol egy kis kényszert, mintegy gyógyításként félénkségükre. Nem azért mondjuk ezt, hogy rábeszéljünk téged, szeress bele egy ilyen nőbe, hanem kizárólag csak azért, hogy ha már merő óvatlanságból beleszerettél, tudjad, mit tegyél.” A 15. századi Nyugat-Európában három-öt fiatal fiúból álló csoportok róják éjszakánként az utcákat, a már előre kiszemelt lányt követik, hogy a megfelelő helyen és időben elkapják, és a város körüli sáncok árkaiba hurcolják. (5) Ezek a nők, fiatal lányok és asszonyok bűnösnek ítéltettek általuk, mert túl hangosan nevetgélnek, késői órákban járják az utcákat, azaz minden jel szerint becstelének. Akadnak közöttük menyasszonyok, papokhoz „jó szívvel hajló” nők, férjüktől külön élő asszonyok, özvegyek; összeköti őket, hogy legtöbbször az alsóbb társadalmi osztályokba tartozik. Bossiaud szerint az elkövetők fő mozgatórugója a „férfi-mivolt kivívása: nem más ez, mint társadalmi szerep, elsajátítható magatartásforma.” Gyakran felbukkan a XII. században egy hasonlat, amely jól példázza a férfit és a nőt megillető helyet: a kakasé és a tyúké. “A tyúkot természetesen be kell hódoltatni és engedelmességre szorítani.” Ha ehhez még

hozzá vesszük a sokáig elfogadott „vagy szűz, vagy kurva” nőfelfogást, és hogy a férfiak támadását mindig áldozatuk durva szidalmazása, megalázása kíséri, kirajzolódhat előttünk tetteik „igazolása”: a kiszemelt nő eleve bűnös, vagyis inentől kezdve felmenthetik magukat, csak a jogosan kiérdemelt büntetést adják meg neki. Az elkövetőket valóban nem is vonják felelősségre (jogilag), míg a megalázottakat és megbecstelentetteket a közösség kiközösíti az erőszak után. Az erkölcsi morál ellenőrzése, fenntartása a városi hatóságok feladata lenne, ők azonban az asszonyok és lányok fertőjétől akarják legtöbb esetben megtisztítani helységeiket. Tanácsnokok, jegyzők, magas méltóságú urak maguk vonulnak ki őrzáruk kíséretében a „hírbe keveredett” nő vagy szeretője házához. Ha ott rajtakapják őket, előbb pénzbürséggel büntetik meg, majd (a már legálisan is intézményesített bujálkodás korában) bordélyházba toloncolják a nőt. Emellett felhatalmazzák a város fiatal legényeit az általuk bujálkodónak, feslettnek vélt asszonyok által elkövetett vagy el nem követett bűnök megtorlására, azaz az előbb bemutatott kollektív nemi erőszakra. Jean de Gerson mindezt úgy magyarázza: „megadják a lehetőséget, hogy kiforjra, kítombolja magát (az ifjú), ahogyan az új bornak is hagynak levegőt a hordóban, máskülönben szétvetné azt.” Az ilyen jellegű vadászatok száma azonban egyre nő, sok esetben már nem is kéri ki az önbíráskodók a város felhatalmazását, ennek véget vetendő és az eddig a templomok előtt, a piacokon folyó paráznaságok elköltöztetésére intézményesítik a bujálkodást, megnyitják a bordélyházakat és a fürdőket. Utóbbiban fürdőalkalmatosságot alig, ágyat viszont annál többet találhatunk. Az örömtanyákban gyakran találkozunk a korábbi „bírák” az azóta a városból kiközösített megbecstelentettekkel. Az itt dolgozó lányok persze nemcsak közülük kerülnek ki, szabad nők ők, akik vagy saját akaratukból választják ezt a hivatást vagy egy kerítő(nő) hatására. Főnökasszonyaik, negyven év körüli férjes asszonyok, uruk tudtával, beleegyezésével nyitnak (általában már egy meglevő fogadóban) bordélyt. A lányoknak esküt kell tenniük a városi hatóságok előtt, a szállásért és a fűtésért a főnökasszonynak, a védelemért az éjjeliőrnek fizetnek. A prostituáltaknak kijár ugyanis a törvényes védelem, hivatásukért nem büntethetők (még akkor sem, ha férjnél vannak). Az üzletszerű kéjelgésnek csak két fajtáját ítélik el, a titkosat (azaz, ha a férj és az adóhatóságok tudtán

kívül űzi hivatását a kurtizán), illetve a homoszexuális prostitúciót „A transzvesztita prostituáltat csak akkor büntetik halállal, ha az illető eredetileg hölgy: ugyanis csupán a férfi szerep, pontosabban a híntag jogtalan birtoklása számít főbenjáró bűnnek.” (6)

A kéjhölgyek nincsenek bezárva a nyilvánosház falai közé, a természet parancsának engedelmeskedő, szórakozni vágyó vendégeikre a templom kapujában, a piacon és a kocsmában is kivethetik hálójukat, de mindenképpen vissza kell aztán vonulniuk velük a Házba. A bordélyban előbb nagyokat esznek, isznak, mulatnak, majd felmennek az emeleti hálósobákba egy félóra. Ennyi ugyanis az az időtartam, amiről a hatóságok úgy gondolják, elegendő arra, hogy szerződésüknek eleget tegyenek a lányok. Az egymástól függönyökkel elválasztott hálókból gyertya áll, ezzel mérik az időt. (7) Bordélyba házasságok és klerikusoknak tilos belépniük (elvégre), ugyanakkor a társadalmi megítélés szerint egy szerető tartása sokkal nagyobb bűnnek számít, mint a bordélyházba járás. Jacques szerint: a leánykatelep felkeresése időről-időre a „normális fiziológiai állapot, a társadalmi normalitás bizonyítéka” lehet, inkább az számít gyanúsnak, aki nem látogatja meg a lányokat. A vendégek között ott

találjuk az egyházi embereket, nemcsak a világiakat, hanem a felszentelteteket is. 1261-ben egy főpap, Eduard Busch erkölcsstörténész feljegyzése szerint úgy vélte „Ha egy apáca, a hús megkísértésétől és emberi gyöngeségtől legyőzve a szüzesség megsértésére űzetik, csekélyebb a bűne, és több elnézést érdemel, ha egy papi embernek, mint ha egy világinak adta oda magát.” Petrarca arról mesél, hogy a pápai udvar gyakran küldi kiküldetésekre bizonyos hölgyek férjeit. Az erkölcsösséggel, szabadossgal kapcsolatban az egyházon belül ellentmondásokat találunk. Mikor önmaguk számára előírják a nőtlenséget, a házasságot besorolják a szentségek közé, feslett nők fertőzéről beszélnek véresszájúan prédikációikban, miközben a fennmaradt „leltárok” szerint a fürdők és bordélyok vendégeinek 20%-a közülük való.

Az egyház engedélyezi a prostitúciót, sőt, némely kolduló rendek, akiknek körmenetében, a feszületet áhítatosan követve ott találjuk a kurtizánokat is, imádkoznak a lányok lelki üdvéért, és elismerik, hogy küldetésük nemcsak az ágyban eltöltött félóra korlátozódik, de hogy ezzel közvetve védik a tisztaságukat, állásukat asszonyok becsületét a garázdaságokkal szemben illetve a férfiakat a házasságtörés ellen. Úgy gondolják a bordélyházak

szerepe a közbiztonság védelme is. „1535-ben, vagyis akkor, amikor a prostitúciót egyre szigorúbban kezdik elítélni a hatóságok (s a közvélemény is), Besançon kormányzói rendeletet adnak ki a bordélyházakról és a fürdőkről, amelyben rögzítik, hogy a fiatalságnak kellemetlenséget okozni semmi képp' nem akarván, s a nagyobb baj kerülése érdekében, a feslett leánykák házáat az Egyház megtűri.”⁽⁸⁾

Az intézményesített paráznaság reneszánszát éli Európában. A 15. század végén még a legmagasabb rangú egyházi, állami férfiak is meg-meglátogatják a műveltebb kurtizánokat. Itáliában ezek a lányok könyvtárba járhatnak (szemben a „normális” életet élő asszonyokkal), és (bár elvileg tilos lenne számukra is) az egyetemekre is betérnek egy-egy szemináriumra. Irodalmi és zenei műveltségük miatt messze földről híresek: sokan közülük verseket írnak, zenét szereznek, hangszeren játszanak, sőt, gyakran fellépnek különféle családi, városi ünnepségeken.

A prostitúció elterjedése elgondolkozásra készteti mind az egyház, mind az államok vezetését a nők társadalmi helyzetének minőségén. Hittvitáinkban a papok elkezdnek foglalkozni a lányokkal és feleségekkel, hatásukra a házastársi viszonyok is fokozatosan átalakulnak. Ugyanakkor a 15-16. század fordulóján a bűnözés és a prostitúció összefonódni látszik, sorra ütök fel fejüket a járványok, melyek a katolikus egyház szerint Isten büntetései, a bűn forrása pedig egyértelműen a fürdőkben és a bordélyokban keresendők. Be kell hát zárni ezeket a „dévaj palotákat”, el kell törölni a paráznaságot. Míg az előbbi sikerül véghez vinni, utóbbival már gondok vannak. A prostitúció nem tűnik el, Magyarországon a törökhódítás miatt (mire a papok és hatóságok észbe kapnak, már török kézen van az ország): a törökök ugyanis (a többnejűségnek köszönhetően) nem ismerik, viszont nem is üldözik a prostitúciót. A kéjhölgyek purgatóriuma csak a későbbi évszázadokban

kezdődik, amikor a naiu hitbuzgóság egyenlőségjelet tesz a kurtizán a boszorkány és az eretnek fogalmai közé (ennek az egyik indoklása Pesten úgy hangzik, hogy a Gellért-hegy köztudottan a boszorkányok gyülekező helye, a kurtizánok ennek tövében, a Tabánban dolgoznak, le sem tagadhatják hát a kapcsolatot egymással). A klasszicista évszázadra a rosszlányoknak a szégyenbillog, a korbács és a máglya jut.

Mi végre teremtette Isten a nőt? A válasz koronként, kultúránként, egyénenként változik. Szűz vagy kurtizán, úrnő vagy házisárkány, esetleg a „női nemi szeru fenntartó része”, ahogy azt a Szent tesvér egyik apátúnője hirdeti? Ámen.

Aponyi Noémi

(1) A Szűz szeplőtlen fogantatásáról Jákob Könyvében találunk leírásokat (apokrif iratként nem került be a Bibliába). Észert az idős házaspárnak, Joachimnak és Annának sokáig nem lehetett gyermekük. Elkeseredésükben elváltak útjaik: a férj elzarándokolt otthonról, egyszer azonban mindkettőjüknek látomása volt, térjenek vissza egymáshoz, mert csoda történik majd találkozásuk pillanatában. A hang hatására engedelmeskedő Anna Jeruzsálem aranykapujához sietve megpillantotta hazatérő férjét. Akkor és ott fogant meg méhében Szűz Mária.

(2) Kaari Utrio, Éva lányai. Az európai nő története, Corvina, 1989.

(3) Andreas Capellanus 1184-86 között írt könyvének fordítása: Parry, John Jay, Art of Coultury Love. Columbia Press, 1990.

(4) Bár August Bebel szerint a lovagköltők csakis szellemi társat kerestek a kiválasztott hölgyben, Wolfram von Eschenbach pedig felháborodva ír arról, hogy egyes úrnők valóban megtették, amire hódolókérték őket, a szerelem, amiről a lovagromantika szól egyáltalán nem volt ártatlan. (Bövebben: Székely András, A szerelem krónikája. A lovag és az ő hölgye, Officina Nova, 1988, 65-76.)

(5) Angliában, Németországban, Franciaországban találtak írásos bizonyítékokat az esetekre. „Tehet némi igazság D. Herlihy megfigyelésében, hogy a kulturálisan fejlettebb és a tehetősebb körökben a nő irigylésre méltó helyet kapott, s ezért az anyai nevelés mély nyomokat hagyott a fiatalok érzelmvilágában és társadalmi viselkedésformáiban.” (Jacques Rossiaud, Prostitúció, ifjúság és társadalom a XV. században in Az öröm lányai a férfiak társadalmában, H Mandátum Kiadó, 2002.)

(6) Bordélyélet a reneszánsz Itáliában., Rubicon, 1998/6, 18.

(7) Itáliában a lányokat gyertyás lányoknak nevezik.

(8) Rossiaud, Jacques Prostitúció, ifjúság és társadalom a XV. században in Az öröm lányai a férfiak társadalmában, H Mandátum Kiadó, 2002.

Szegedi várról

A múlt: a 106-os római kezdet után 804-ben földvár épül a Tisza és Maros szögében, a híres "sót" mentén, felüggelbe azt. Honfoglalást követően a vár története nemcsak Szeged, hanem az ország története is. 1140-1239-ig erődítés készül a királyi söraktárak védelmében, mely 1241-ben a tatárjárást követően részben elpusztult. 1247-től folyamatos építés: a királyi hatalomnak szüksége volt a fontos közlekedési kereskedelmi csomópontra, szerepe alapvetően nem katonai, inkább gazdasági, politikai és a királyi hatalom demonstrálása volt. 1543-1686 között, a török hódoltság ideje alatt - kulesfontosságú helyzete és szerepe miatt - a törökök komoly erődítménnyé építik ki. 1686-1883-ig az osztrákok a határvár megerősítését tovább folytatják. A híres hadmérnökök látványos tervei csak részben és nagyon lassan épülnek meg. Ami kevés ezekből megépült, azok még megvalósulásukkor már elavultak. 1786-ban a vár területe, majd az 1879-es árvízet követően maga a vár is városi tulajdon lett. Menedéket ad Szeged lakóinak a mindent elpusztító árvíz elől. 1880-ban elrendelték a vár bontását.

1881-1883 között a Mária Terézia kapu kibételeivel a várat lebontják. Bontott téglából sok épület emeltetett Szeged újjáépítésekor. A szegedi "vár" tulajdonképpen a kazamata-soron átnyitott Mária Terézia kapu, barokk kori, klasszicista formálású kapuelőépítménnyel. Az 1960-as évek elején a háromtengelyes boltozatos és dongás földszinti tér felújítása után izgalmas helytörténeti múzeummá működik.

A boltozatok feletti több méteres földfeltöltés lapostetős szigetelést kapott, melynek abulása során a beázások állandósultak és a múzeumot ki kellett költöztetni.

Szerencsére a már elkerülhetetlen állagmegóvási szándék a vár felújításához vezetett. A korszerű "mentő és hasznosító" műemléki elveket követő, izgalmas felújító tervezés részesei lehettünk.

A felújítás: az eredetileg több méter vastag földdel fedett kapuzat enyhe hajlású fémlemez fedésű tetőt kapott. A négyzetes (20x20 m-es) épület

"palóckontyos sátorfeteje" a több száz méter hosszú kazamatasor vonulatát idézi.

A korabeli mellvéd falazata fölé lebegtetett tetőzet alatt egy új szintet nyertünk, ahol ásatási leletek elhelyezésére raktárat rendeztünk be, de rendezvényterként is szolgál.

A boltozatok feltárásakor az átázott földréteg letakarítása után gyönyörű "tégla-domborzatos" táj tárult föl és kínálta a jövőbeni bemutatás lehetőségét.

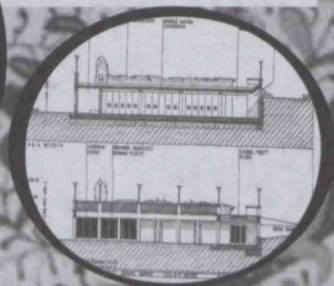
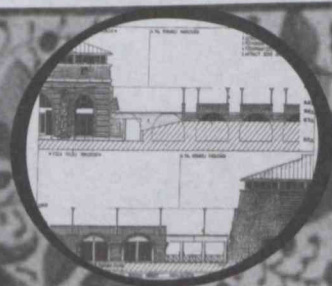
A boltozatok tektonikáját követő úsztatott padozatszintek választják el az egyes funkciók területeit úgy, hogy az egységes térhatás és a legszebb körkörös szegedi panoráma csorbitatlanul érvényesüljön. Az eltérő padozatszintek, a tárlók közötti áttört padlórácsok lehetővé teszi az eltérő magasságú bolthullámok bemutatását, melyet a beépített világítás még érzékletesebbé tesz.

A háromhajós, vegyesen boltozott földszinti térsor elegáns egységét megőrizve a földszint ismét a Belváros és a Tisza közötti kapuként szolgál. Belülről is gyönyörű látvány nyílik mind a szelíd állandóságot képviselő Tiszára, és a mindig megújuló tettet és akaratot szimbolizáló, árvíz után épült egységes eklektikus Belvárosra.

A földszint és emelet terének egységes kialakítását segítette, hogy a leletraktár és a majdan ismét visszaköltöző helytörténeti múzeum kiszolgálásának funkciói a kapuzat árvíz után lebontott egy boltozat-traktus szélességű "rizalitjában" kaptak helyet. A visszaállított épületrész pontos mása a barokk korinak, ugyanakkor két éve készült modern épület. A feltárás során előkerült barokk alapozásra épült vissza, a több mint 2 m-es homlokzati fal eredeti boltozatokat követő portáljai közötti mély beépített szekrényekbe kerültek a szükséges helyiségek: kazánház, liftgépház WC-blokkok, lépcsőház.

A testes újjáépített homlokzati "fal" és a korabeli vármaradvány között konzolos és függesztett födém szerkezet finom hálója lebeg. A fedett "út" köti össze a két épületet úgy, hogy a komor, mohával benőtt - immár belső- külső- várhomlokzat és a tudatosan

"szegény"-re hangolt design (primeren alkalmazott anyagok és szerkezetek) kölcsönösen hatásos hátterei egymásnak.

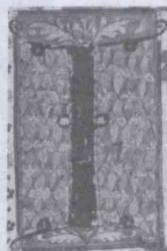
A sors kifürkészhetetlen fintoraként egy szakszerűtlen, elhasználódott szigetelés volt az elindítója, hogy Szegednek ismét vára van, s alatta -az elengedhetetlen régészeti feltárás nyomán- megtalálták Szeged harmadik középkori épületének: a Szent Erzsébet templomnak maradványait.

A jövő: a felújítást során a testileg és lelkileg megújult vár ma még csak egy új tétel a múzeumi leltárkönyvben. Az elkészült épületbe beköltözött a régészeti raktár, és már néhány rendezvény alkalmával is kiderült az egyedi földszinti boltosozatos tér reprezentatív adottsága. Az épület környezetének rendezésére is nagy igény lenne. A városbás drótkerítés jelöli a Csongrád megyei Önkormányzat tulajdonát képező telket, amelyen a szegedi vár utolsó maradványa áll. Környezete pedig az egyik legszebb parkunk: a Stefánia, a Tisza és a múlt század végén épült eklektikus palotasor között. A környezet rendezéséhez

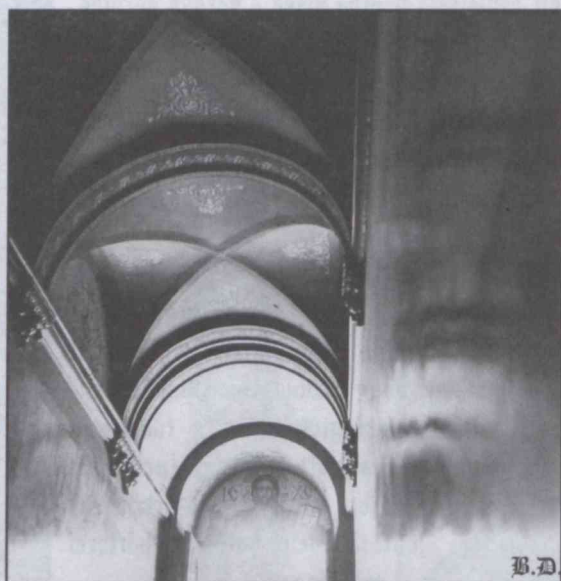
elengedhetetlen feltétel az ásások teljeskörű befejezése.

A rakparti híd: Várkert és a Tisza kapcsolatának "multifunkcionális" kialakítását biztosítja a Mária Terézia kapu tengelyére szerkesztett közlekedési vonal, ami a Tisza felőli bejárat "úsztatott" fahídszerkezetből, az ellenrészü- lépcsősorból mely felvezet a parti sétányra, és a megnyitott parti mellvédaltól indított, a rakparti út felett átívelő vasbeton-, acélszerkezetű hídból állna. A Tisza felőli lába vasbeton spirális szerkezetű csigalépcső is egyben. A kétoldali (gyakran vízben álló) vasbeton hídláb konzolos része közé beakasztott acélszerkezetű rácsostartó hídemelem készülne. A híd biztosítja a parti sétány és a Tisza part közvetlen és balesetmentes gyalogos kapcsolatát, és a nyári, rakparti rendezvények színterét szolgálná.

Veszmás Péter Pbl-díjas építész, a Szegedi Vár rekonstrukciójának vezetője

Interjú Kristó Gyulával a történetírásról

B.D.

- Az egyik előadásán azt állította, hogy a történetírás ítélet. Megfogalmazná, mit értett ez alatt?

- Mindaz, amit az emberiség történelme produkált, az egyszeri és elmúlt dolog, a történésznek nyomokból kell újra felépítenie a hajdanbottat. Bármennyire is törekszik objektivitásra, ez mindig valamiféle ítéletmondást jelent. Itt nem olyan primer tényekkel foglalkozunk, mint amilyenek például a természettudományokban vannak, a hajdanbott tények és annak lecsapódása közti ürbe akarva-akaratlanul behatol a történész ítélete.

- A történetíró tudja rekonstruálni a múltat?

- A XX. század történetírásának az az alapkérdése, hogy mi csak hűséges krónikásai vagyunk-e a történelemnek, vagy mi csináljuk a történelmet. Ez ismeretelméleti kérdés, megismerhető-e a múlt amire sem igennel, sem nemmel nem lehet válaszolni. Rendkívül széles a skála, amelyben a válaszok szóródnak, ez tértől, időtől, személyektől, forrásanyagtól függ, nem lehet általános képletet adni. A történelem nem egyszerűen az, ami le van

írva a forrásokban, hanem azok összessége, ami benne van a forrásokban. Mindig csak törekedhetünk a száz százalékos hűség felé, de soha nem érhetjük el, és ebben benne van az is, hogy a történelmet bizonyos értelemben mi alkotjuk.

- Gyakran újból visszatér ugyanahhoz a témához munkáiban, például Anonymusról írt már a 70-es években és a most megjelent, a középkori historiográfiát feldolgozó monográfiájában is. Ez a történelem újraértelmezését jelenti?

- Ha a bölcsek kövét harminc vagy negyven évesen a zsebemben hordtam volna, akkor rögtön mindent meg tudtam volna írni, de mivel nem így történt, többször kell nekirugaszkodnom. Nem mond igazat az, aki azt állítja, hogy pályafutása alatt semmit sem tanult, ha ez így van, akkor kár művelni a szakmát. Ez már önmagában válasz az előbbi ismeretelméleti problémára, mert ha nekem változik a véleményem, eleve a történelem megítéléséről is változik. Zárójelben jegyzem meg, hogy Anonymus esetében kivételesen nem változott meg a véleményem, de a témához való visszatérés egy nagyobb egységbe való befoglalást jelent, mert a 70-es években még nem láttam úgy Anonymus helyét a magyar és az európai történetírásban, ahogyan az azóta eltelt idő után ma látom.

- Hangtörténetileg is elemezte a magyar őstörténet alakjainak nevét, ami a tudományágak közötti átjárást jelenti. Mennyire fontos az Ön számára az interdiszciplinaritás?

- Csakis az interdiszciplinaritást találok az egyetlen járható útnak, az az idő lejárt, amikor valaki egy szakmához értett, ma sok mindenhez kell értenünk. A valóság, mondjuk az ezer év előtti valóság, egységes egész volt, de számunkra csak apró vágások maradtak belőle. Ha mindig csak egynemű vonatkozásait vizsgálom a történelemnek, akkor azt látnám, hogy az őstörténetben ez nem elég, mivel kevés a forrás. Ezért másra is szükségem van, kíváncsinak kell lennem, például hogy az illetőt hogyan nevezték, a névből olyanokat is megtudok, amit egyébként soha az életben nem tudnék meg róla. Ha nem figyelném árgus szemekkel azt, hogy a régész mit és ki a földből, akkor el sem tudnám képzelni, az illető milyen körülmények között élt. Erős nyomatékkal szeretném hangsúlyozni azonban: ez nem azt jelenti, hogy a mai tudósideal az, miszerint a történész mindenhez kell, hogy értsen, következőképp semmihez sem. A tudósnak a szakterületéhez borzalmasan kell értenie, de ki kell horizontját tágitania más területek felé, legalább a recepció szintjén el kell

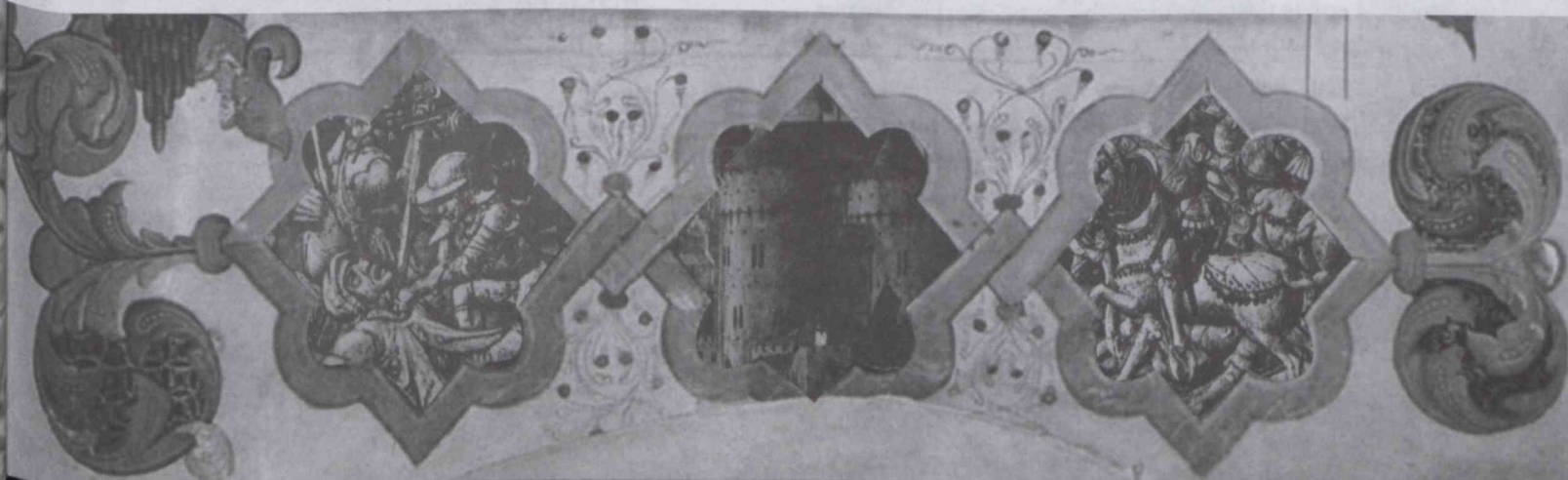
sajátítania más dolgokat is, amelyek az összetört egész rekonstrukciójához nélkülözhetetlenek.

- Ön forrástisztelő történész hírében áll, tehát Önnek a múlt elsősorban szöveg?

- A kérdésben foglalt állítás első feléhez hadd jegyezzem meg, hogy ma óriási vita tárgya, mennyire szabad a forrást központi szerepbe állítani, és hogy a történelmet tükrözi-e egy narratíva. Száz évvel ezelőtt azt képzelték a forrásokról, hogy azok biztos kalauzaink, ma már tudjuk, hogy biztos kalauzaink lehetnek, de nem feltétlenül azok. Ha azt vesszük, hogy a történésznek nem szabad elszakadnia a forrástól, akkor valóban forrástisztelő vagyok. Pályám jelentős részét a 80-as évektől az Anjou-kori oklevelek kiadásának szenteltem, kiderült ugyanis, hogy van közel száz év a magyar történelemben, amelyről aránytalanul kevesebbet tudunk a többi korszakhoz képest. Ezen úgy lehet segíteni, hogy összegyűjtjük a forrásokat és kiadjuk. Mára 15 kötetet publikáltunk, így az 1301-től 1328-ig terjedő anyag hiánytalanul rendelkezésünkre áll, továbbá megvan az 1333-as, az 1339-es és az 1340-es esztendő. Ha a hiányzó köteteket is kiadjuk, akkor az azzal a felbecsülhetetlen jelentőséggel jár, hogy lesz egy korszaka történelmünknek, amelyről mindent, amit a forrásokból tudni lehet, tudunk. Ez a teljes feldolgozottság csak a Zsigmond-kor tíz éves periódusáról mondható el, viszont a Károly Róbert-kor 42 éve elég ahhoz, hogy tendenciát is kirajzolhasson.

- Évtizedekig az Árpád-kor a magyar történetírás mostohagyermekének számított, a közelmúltban viszont megelégnült az érdeklődés iránta. Mi lehet ennek az oka?

- Jó a kérdés, valóban van egyfajta hullámvész. Nem akarok historiográfiái fejtegetésekbe bocsátkozni, egyébként az Árpád-kor kutatástörténetéről az 1998-as egyetemi tankönyvemben részletesen szóltam. Nagyjából 1948-88 között az Árpád-kor a politikának nem volt a szíve csücske, akkor a középkor a 3t kategóriájából a túrt alsó mezőnyében volt. A kutatás tehát nem ígért társadalmi presztízszt, megmondom őszintén, engem is sokan csodabogárnak néztek, de nálam a karrierszempontok nem játszottak szerepet. A kutatás hiányát most érezzük, ijesztő hézagok vannak, egy kezemen meg tudnám számolni, akik 60 éves korukban vezető történészei a középkornak. Hadd mondjam el nem titkolt büszkeséggel, hogy abban a reneszánszban, amely most a

középkorra vár, van némi szerepem, és a szegedieknek a jövőt illetően lesz némi szabuk. Tudniillik a legreménytelenebb időszakokban is gyámolítottam a fiatalokat, akik kedvet éreztek a középkor-kutatás iránt, akkor, amikor néhány egyetemen és főiskolán nem is volt szakember, aki ezt a bimbózó érdeklődést felkarolta volna. A középkor mára már emancipálódott az elismertség és a karrier szempontjából is.

- Visszatérve a történetírás elméletére, Hayden White, a posztmodern történetírás atyjának kikialtott teoretikusa szerint a történetírás nem lehet ideológiamentes.

- Általában nem szeretem semmilyen műfajban a posztmodern, a posztmodernnel szemben mindig erőteljes fenntartásaimat hangoztatom, lett legyen az irodalmi, filozófiai vagy történetírói

B.D.

mezbe bújtatott posztmodern. Én ebből a szempontból megmaradtam konzervatív történetésznek, aki természetesen tudja, hogy nem lehet teljesen objektívnek lenni. Nem lehet olyan mértékben objektív, mint az orvos mikroszkópja alatt egy metszet, ezzel a rideg objektivitással szemben, ahol nem iktatódik közbe az emberi elme, történetészként nem találkozunk. Sose Napóleonnal, vagy Szent Istvánnal folytattunk tárgyalást, hanem azokkal, akik írtak róluk, s ezek is többnyire nem „első kezés” szerzők. Hogy a történetész írhat-e politika nélkül, meggyőződésem szerint akarat kérdése, viszont hogy tud-e teljesen objektív lenni, az lehetetlenség. Ha viszont nem is akar objektív lenni, akkor végképpen szubjektív lesz. A történetírás története tele van bértollnokokkal, akik eladták a hitüket, szellemüket a hatalomnak.

Vannak, akik nem ezt az utat választják, mert tudják, hogy ahobá a politika beteszi a lábát, ott még durvábban kerülnek a felszínre az érdekek. Ha én rálépek egy politikai irányzat útjára, akkor kár történetésznek lennem, hiszen előre tudom a végeredményt. Engem viszont éppen a végeredmény érdekel, következképpen mélyen elítélem azt a felfogást, miszerint a történetész nem lehet meg ideológia nélkül.

- White szerint, mint egy tanulmányának címe is állítja, a történelmi szöveg irodalmi alkotás. Mit gondol erről?

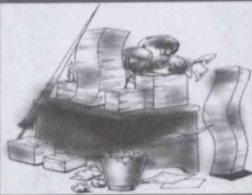
- Ebben a megállapításban kétségtelenül van igazság. Amikor szövegeket vizsgálunk, fenyeget az a veszély, hogy szerkesztett narratívával állunk szemben. Azonban ennek a történelmi forrásanyag egészére való ráhúzása borzalmasan elstetett és téves általánosítás, éppen azért olvasok Anjou-kori okleveleket, mert ezek nem szerkesztett narratívák. Mivel olvastam Anjou-kori krónikákat is, pontosan tudom, mi narratíva és mi nem az. Egy magát valamire tartó történetész természetesen nem dől be a narratívának, hanem azt mondja, hogy ezen túl én még kíváncsi vagyok más forrásokra is. A nyugati történetírói sémáknak a magyarra való ráerőltetése azért rendkívül káros, mert ott gazdag a középkor szépprózai termése, ezért lehetett Nyugat-Európában mentalitástörténeti kutatásokat végezni. Magyarországon viszont nem maradt fenn szerintem nem is volt a szó szoros értelmében vett szépirodalmi alkotás. Nálunk a szerkesztett narratíva nem a nyugati értelemben betődik fel. Én, aki negyven év alatt igyekeztem megismerkedni a döntően latin nyelvű forrásanyaggal, tudom azt, amit sok, a történelemre kívülről vagy nem egészen belülről tekintő ember nem, hogy vannak forrásaink, amelyekben megbízhatunk. A kívülről szemlélődők, akik csak messziről vetnek egy pillantást a szövegekre, azt mondják, ez hazugság, és lesajnálják a narratívát.

- Jelenleg milyen munkával foglalkozik? Bár úgy tudom, egyszerre több témán is dolgozik.

- Nagyon nehéz megmondanom, jelenleg mivel foglalkozom, hiszen rendre három négy téma körül is ténykedem. Az Anjou-kori levelekkel foglalkozom manapság, de mondhatom, ez folyamatosan így van húsz év óta. Főbőre jelenik meg a Tájszemlélet és térszervezés a középkori Magyarországon c. kismonográfiám, amely újszerű lesz, még senki sem közelítette meg így a kérdést. A könyv kissé földrajzi irányú lesz, de mint említettem interdiszciplinaritás nélkül nem tudunk lépni egy tapodtat sem.

Készítette: Gerencsér Péter

Irinyi Fénymásoló és Nyomtató Szalon

Minőségi másolás, nyomtatás pillanatok alatt...

AKCIÓ!

Decemberi akciónk! 16-18 óra között a másolás 6 Ft / oldal

SZTE Irinyi Épület Tisza L. krt. 103.
Az Irinyi udvarban a III. Lépcsőház, alagsor

Nyitvatartás:
Hétfő - Csütörtök 8.00 - 18.00
Péntek 8.00 - 16.00

océ

EGYETEMI KARÁCSONYI VÁSÁR

2002. december 04 - december 06.
2002. december 09 - december 12.

SZTE Irinyi Épület
(Hősök kapuja mellett)

Nyitva: 9-18 óráig

Programok:

December 4-én 13.30-kor
testmozgás a hidegben:
a ROZSDAMARÓ zenekar
táncos produkciója.

December 11-én
21.00-kor fellép
az

EzGáz együttes!

Szervezők:

valamint az
SZTE-EHÖK Kulturális Bizottsága
és a
Setup Alapítvány

Fizetett hirdetés

S arper's Index november

Évek száma, amelyek során az amerikai Nemzetbiztonsági Hivatal (NSA) vezérigazgatója ugyanilyen posztot töltött be a Disney cégnél:

2

Japánban nyitott McDonald's éttermek száma, melyek ez év májusától szélessávú internetkapcsolatot kínáltak fel vendégeiknek új szolgáltatásként:

9

Azon indiaiak száma, akiket márciusban tartóztattak le, mert fogadásokat kötöttek a hindu-muszlim zavargások áldozataira:

101

Amerikai állampolgárok százalékos aránya, akik saját bevallásuk szerint teljesen tisztában voltak augusztusban azzal, hogy az USA miért akarja megtámadni Irakot:

56

Az az összeg, melyet Irak a teljes, olajból származó bevételéből humanitárius célokra, Kuvait újjáépítésére vagy ENSZ-kiadásokra fordított, 1996 óta:

0

Az 1945-ben Japánra ledobott atombomba áldozatainak és az Egyesült Nemzetek iraki gazdasági embargója következtében meghalt gyermekeknek az aránya:

1:3

Azon jelentések száma, melyekre Bush elnök szeptember 7-i beszédében hivatkozik, és melyekből kiderül, hogy Irak nukleáris fenyegetést jelent:

2

Az az év, amikor ezen jelentések szerzője a legfrissebb információkat kapta Irak nukleáris fegyverkezési programjáról:

1998

Azon „utalások” száma e jelentésekben, melyek szerint Irak rendelkezhet „gyakorlati adottságokkal” fegyverek minősíthető mennyiségű nukleáris anyag gyártásához:

0

Azon latin-amerikaiak százalékos aránya, akik 1998-ban azt vallották, hogy jót tesz az országnak az állami vállalatok privatizálása:

46

Azok százalékos aránya, akik ma is ezt állítják:

35

Azon argentin állampolgárok százalékos aránya, akik elmondásuk szerint „egyháttalan nem” vagy „kevésbé” bíznak meg országuk politikai pártjaiban:

95

Egy kereskedelmi célokra nevelt pulyka átlagos születéskor várható élettartama egy vadon élőhöz viszonyítva:

1:7

Maximális mennyiségű speed (amfetamin-származék), melyet amerikai orvosok írtak fel katonai pilótáknak az Öböl-háború során, milligrammokban:

5

Maximális mennyiségű speed, melyet az afgán beavatkozásnál felírtak:

10

Azon ausztrálok száma, akik a 2001-es népszámlálás során vallási hovatartozásukként a „Jedi”-t jelölték be:

70,509

Az első Kalašnyikov géppisztoly elkészítésétől számítva eltelt évek száma addig, amíg e fegyver feltalálója és egyben névadója azt nyilatkozta, hogy bárcsak rakott volna össze fűnyírót:

55

Az USA és Anglia elhelyezkedése azon a listán, mely azt mutatja, hogy egy ország lakosságának hány százaléka túlsúlyos:

1 illetve 2

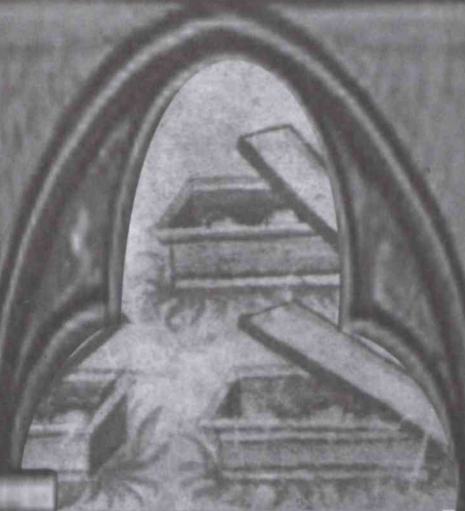
Magyarország elhelyezkedése a listán:

3

Halál-tánc

ár közkeletű
sztereotípiák
m i n d e n
b i z o n n y a l
eszünkbe jutna a
középkorral

kapcsolatban, ha
asszociációs játékokat kellene
játsszanunk. Ezek között
valószínűleg szerepelne a
sötét középkor vagy a
mindent átítató vallásosság,

de talán a Carmina Burana, Orff
valóban széles körben ismert
művét, s ezzel kapcsolatban a
züllött diákokat, kiugrott papokat
sem felejtjenék el megemlíteni.

Hogy ezek a sztereotípiák, hiszen
azért azok, mennyire elnagyoltak,
Bahtyin óta nem kell bizonygatni,
ennek ellenére, ha részt kellene
vennem egy ilyen asszociációs
játékban, gondolkodás nélkül
vágnam rá: halál = legalább is a
Szegedi Kortárs Balett Orff
feldolgozása óta.

Persze ebben nincs semmi novum,
nem én, de nem is Juronicsék
találnák fel a spanyolviaszt.
Huizinga mondja, nincs még egy
olyan kor, mely annyit foglalkozott
volna a halállal, mint ez, s ez az a
szál, mely olyan kliséken túl, mint
a kocsmái borozgatás, vagy
leányok fürdése, oly közel hozza az
előadást.

Szakmai körökben a fogadtatás

nem volt egyértelmű, az elismerések mellett
bírálatot kapott a megszokottnál kevesebb
eredetiséget felvonultató táncnyelv és a
túlzottan szöveghű interpretáció is. A
közönség azonban közérthető nyelvezetének
köszönhetően mindenütt nagy lelkesedéssel és
átéléssel fogadta, hiszen olyan mű ez, melyben
már a zene is szinte adja magával azt a
lennyűgöző hatást, melyet a tánc lendülete csak
fokozott.

A szinte minden egyes jelenetben ott bujkáló
halál borzongó misztikuma az, ami igazán
megrázó hatást gyakorol. Olyan ő itt, mint
Billon híres balladájában: minden
pillanatban kész arra, hogy lecsapjon bárkire,
legyen az szegény, gazdag, öreg vagy fiatal.

A koreográfia szimbolikája kétség kívül
rendkívül hatásosan játszik rá a szövegben is
megjelenő halál(félelem) és élet(öröm)
dichotómiára, s ezek dominanciájának
váltakozásából fakadó bizonytalanságra. Már
a gyűjtemény is ezekkel a sorokkal kezdődik:
„Arculatát a világ / gyakran váltogatta, / s
rendezetlen állapot a / gyakran lehanyatla...”
(A világ állapotáról; Garai Gábor fordítása).
E világban Chiméra, a több faj keverékéből
alkotott szörny uralkodik, s a sors bizony
olyan, mint a hold, hol elfogy, hol meg
növekszik.

A színen meg is jelenik a textilhald alakja,
mely a szöveghű interpretációnak megfelelően,
lehullik az égről, s mintegy a föld köldökét
alkotva, a színpad közepén a rajta táncoló
táncosok léptei alatt összegyűrődik. A
pestisjárványok extatikus, apokaliptikus élet-
halál ünnepeit idézik a tépett ruhákban, állatok
módjára ugrándozó figurák is.

A zsinórpadlástról hulló láncok láttán a

embernek az az érzése, majmocskákat
lát ugrálni egy ketrecben.

Egy pillanatra sem feledhetjük el, a
halál misztériuma nem választható el
az élet misztériumától és fordítva. A
fürdőző lányok idillikus perceit, vagy a
kedélyes kocsmái borozgatást
bármikor megzavarhatja a
pestisdoktorok viseletét idéző fekete
bábu, de a legmegrázóbb pillanatot is
megnyugvás követhet. Mindent átítat
valami bizonytalan remegés, melyet
talán a leginkább az a jelenet mutat
meg, melyen sámliról sámlira
szökellnek a táncosok, karjuk szélesre
tárva, s minden egyes ugrásnál inog
velük a világ.

Igazi haláltáncot láthat a néző, talán
szorosabb értelemben véve: halál-
táncot, mint amellyekkel például
Billon költeményében, vagy
Bergman Hetedik pecsétjében, hogy
csak párat említsék e népszerű műfaj
megjelenítéséből. S e halál-tánc
végén nem csak szimbolikusan
idéződik meg, s nemcsak a nagy
történet, a mű végét jelzi a vég, hanem
egy kisebb történet végére is pont
kerül. A darab egészét búvópatakként
végigszövő párocška kergetődése is
lezárul a lány összeroskadásával, de e
világban, hol a vég nem jár születés
nélkül, hol mindennapos a
feltámadás, a taps előtti csendben még
arra várunk: felkel és táncol tovább.

Collarius Arpicas

Tele van a város szerelemmel, tele van a macskám egerekkel." Mostanában a nyolcvanas évek Bogav-Turnovszki féle popparódiájának egyik értelmesnek semmiképpen sem mondható sora kattog a fejemben. Persze nincsen tavasz, de nem is ez a lényeg. Meschendörfer, erdélyi szász író szerint a „szerelem az a műalkotás, melynek felépítésében az egész emberiség részt vett.” Szerkezetében tehát hasonlatos a sokak által az egész világon kívánatos tömegdemokráciához, bár ez utóbbi műalkotás volta erősen megkérdőjelezhető. Nevezzük inkább egyszerűen egy épületnek, mondjuk bevásárlóközpontnak, túlzsások és fölösleges jelzők nélkül. Ennek a hatalmas monsternak egyik részlege a „szex, szerelem, gyöngédség”. Itt aztán mindenki megtalálhatja a neki tetsző „partnert” (partnereket), kedvére konstruálhat frusztrációs problémákat, megoldási füzettel vásárolhat önismereti kérdőíveket, beszerezheti a kellő információkat a szerelmi technikák legújabb újdonságairól. A nagy érdeklődésre való tekintettel az itteni díszleteket más részlegek berendezésére is felhasználták. Egy szinttel lejjebb, az „álmaim autója” osztályon szétterpesztett lábú nő suttogja, mennypire kényelmes és gyors és még a rendőr sem büntet meg a tilosban parkolásért. Egy utazási iroda „Belencei hétvégét” ajánl, háttérben a dózsé palota, de előtte ott a boldogan csókolózó szerelmes pár. Az élelmiszerosztályon pedig a tejsókít egy fejét kéjesen hátradobó nő kínálja feléd, persze csak a plakáton. A „szociálpszichológia mindenkinek, csináld magad” sorozatok pedig az érdeklődőbb nagyközönséget fel is világosítják a hatás elemeiről. A férfiaknak az üzenet tulajdonképpen egyértelmű, a nők viszont ilyen csábítóak és szexisek lesznek, ha gyors autókban ülnek, s közben tejsókít majszolnak. Az ötletellen ismétlésekbe beleunni persze nem ugyanaaz, mint prűdnek lenni.

A testiség folytonos emlegetése egyeseket vad defenzívába szorít, amihez kivont kardként emelik magásra a régi korok higgadt erkölcsiségét. Am az erősnek hitt fegyver hamar meghajlik, ha azt őseink nemes erényeiből öntöttük. A fizikában van egy elfogadott törvény az energia-megmaradásról. A szociológusoknak és társadalomtörténészeknek komolyan el kellene gondolkodniuk azon, nem alkalmazható-e ez az emberiség eredendő hülyeségére, ami burokként lengi körül egész történetét, így szerelmi történetét is?

A német nyelvben a Liebe mellett élt egy középkori lovagi érzelmet kifejező másik szó is, a Minne. Erzekényebb lelkű, főleg női nemű irodalomtörténészek, mindig könnyekkel a szemükben ejtik ki ezt a szót, mint az igaz érzelmek, a lelki elkötelezettség, biológiai vágynaktól mentes éteri fogalmát. Hasonló kellékeket a legtöbb „szex, szerelem, gyöngédség” boltban is lehet vásárolni. Am ahogy a fogyasztó tea sem fogyaszt, úgy a Minne is csak hangzatos reklámszöveg. Valójában egy meglehetősen egyholdalú nőszolgálatot jelentett. A középkor embere a nőt fölhelyezte Szűz Mária mellé az oltárra, majd esdekelni kezdett hozzá. Eközben persze jó

néhányat meghagyott mezei nőnek, mai szóval kurvának. A kettőt csak egy-egy rabló hadjárat alkalmával cserélte össze, amikor is a más lovagok által szentként tisztelt fehérlépet az ellenlovag egészen egyszerűen lerántotta magásra emelt trónjáról. De hát ezek csúnya históriák és akit jobban érdekel, mindet megvásárolhatja a „szex, szerelem, gyöngédség” áruházakban, vagy letöltheti az Internetről. Ez a szent asszony rendszerint igen magas rangban állott és nem elírás, bizony férjes asszony volt. Feltéteknégre azonban semmi ok, a lovag legvadabb álmaiban sem remélhetett szerelmétől szemérmetlen bizonyosságtételt. Ő csupán imádott rendületlenül. Karinty egyik humoreszkjében egy hős lovag a vár tornya alatt talizmánt talált, benne egy női arcképpel. Rögön tudta mi a feladata, a vár úrnője nevében lekaszabolta a hitetlen muzulmánok seregeit, a lovagi tornákon felkoncolta hasonló sorsú szerencsétlen társait, majd epekedő versek kíséretében visszajuttatta a képet úrnőjének. Csak ekkor derült ki, hogy a képecske nem a szeretett asszonyt ábrázolja.

A történet kicsit elferdített változata Jaufre Rudel és a tripoliszi grófnő legendás szerelmének. Azzal a különbséggel, hogy a szentföldön halálos sebet kapott vitéz utolsó óráiban legalább egyszer láthatta százszor megénekelte „édes mandulamagját”. A hős ugyanis verseiben így nevezte el a reá távolból is gondolt viselő asszonyt.

Ha egy ifjú lovag kellő vitézségről (értésb. kegyetlenkedésről és esztelenkedésről) tett tanúbizonyosságot, a kiválasztott asszony kegyeibe fogadta, hűbéri csókkal jutalmazta. A szent érzelm iránti megingathatatlan tanúbizonyosságát legegyszerűbben a lovagi tornák alkalmával gyakorolhatta. Ha biztosra akart menni páncél nélkül állt ki, mint azt Anthony Méran krónikájában olvashatjuk. Az eredmény nem maradt el, hiszen a védetlen testet annak rendje és módja szerint az ellenséges lovag felkoncolta és a nemrég még szerelemtől forró vérű férfiút immáron vérbefagyva szállították az úrnő elé. Az pedig magára öltve lovagja ingét zokogott fájdalomában, vagy inkább boldog büszkeségében.

Ulrich von Lichtenstein nem mondhatta magát ilyen szerencsésnek. Egy éven át hiába ostromolt egy nagyszerű dómát. Hiába küzdött meg ötszáz lovaggal, női ruhába bújva, a szerelem istennőjének Vénusznak kiadva magát, hiába vágta le kisujját, hogy odaadását bizonyítsa.

Persze mindentre van magyarázat. Megint csak Meschendörfert idézve, „a szerelem az egyéniség megsemmisítője, vagy túlfokozása. A legerősebb életkedv adó, a legnagyobb optimizmus, majdnem mindig a Don-Quijottizmus határát súrolja. A hal ugrása a vízből, felfelé törtetés, ahol nem lehet időzni. Mert a természet nem arra teremtette az embereket, hogy szerelemben éljenek, hanem hogy a szerelem körül fejlődjenek.

Samáská Máté

Apróhírdetések Anno Domini 1243

Kínál

Lepje meg hölgycét erényével! 50 különféle modell, megbízható minőség. Az egyszerű megoldásoktól a kombinált háromkulesos példányokig, toledói acélból. Ugyanitt képzett eunuchok rendelhetők.

Szolgáltatás

Hozott anyaggal kínzást, kínvallatást, csonkítást és kivégzést vállalok. Kérésére házhoz megyek. Különleges szolgáltatások igény szerint - spanyolsízma, haróbahúzás, vasszűz, ezüstsűz, aranszűz (utóbbi csak heregi rangtól). Akció - ha kínvallatást rendel, ingyen akasztást kap ajándékba.

Most tért haza a Szentföldről, de foglalat elpusztultak útközben? Nem szeretné ha más lovagok körberöhögnek? Béreljen szerezcent! Képzett, 3 világnyelven, latinul, görögül és arabul beszélő munkatársaink eljártassák a fogoly szerepét, akár egyszerű katonáról, akár szultánról szeretne mesélni. Felárral igényelhet eszmanyalogatást és hőskölteményt tetteiről. Ugyanitt szárított, valódi szerecseneket, igény szerint akár falra is szereljük.

XXV.

Párkeresés

Keresem leendő hitvesem ügyeskezű, kitarító, tisztességes szerszámlakatos személyében. Hozomány van, de elhunyt férjem megfeledezett egy apróságáról.

Jelige: Erényöv

Jobbágym! Ugye nem feledkeztek meg a ius primae noctisról... Mintha mostanában ritkábban lenne lakodalom...

Apácák szexuális felvilágosítását vállalom. Zárdafal nem akadály. 10 éves tapasztalat, ajánlólevél több rendfőnöknőtől.

Jelige: Isten megbocsájt

Állás

Képzett alkímikust, varázslót főállásba felveszek aranycsinálói munkakörbe. Vasban fizetek, az átváltoztatott arany felét megtarthatja.

Keresünk sirásókat és hullaszállítókat kisebb-nagyobb városok lakosságának eltakarítására. Pestis nincs, kizárólag higiénikus, erőszakos halálnemek.

Írta: Zavarzin Péter

Szükséged van-e új külsőre?

Válaszolj az alábbi kérdésekre, hogy megtudd, van-e, illetve milyen mértékben van szükséged változtatásra!

	I	N
1. Szoktál bókákat, dicséreteket kapni?	☐	☐
2. Mindig elégedett vagy küllemeddel?	☐	☐
3. Minden alkalomra van megfelelő öltözéked?	☐	☐
4. Lépést tartasz a divat-, zenei stb. irányzatokkal?	☐	☐
5. Ki szoktad próbálni az új divat-irányzatokat?	☐	☐
6. Megjelenésed a valódi énedet tükrözi?	☐	☐
7. Szoktál társaid stílusára, önbizalmára irigykedni?	☐	☐
8. Szoktál fogadkozni, hogy változtatsz, de aztán nem teszed meg?	☐	☐
9. A külsőd miatt kevés az önbizalmad?	☐	☐
10. Nehezen döntesz ruhavásárlás közben?	☐	☐
11. Szeretnél nagyobb hatással lenni a barátaidra?	☐	☐
12. Változtatni akarsz külsődön, de nem tudod, hogyan lásd hozzá?	☐	☐

Eredmények:

-Ha a válaszok többsége 1-6-ig "nem", és a 7-12-ig "igen": Neked nagyon nagy változtatásra van szükséged, mégpedig sürgősen. Az önbizalmad és önbecsülésed messze alulmarad a szükségesnél, ezért annak növelése érdekében mihamarabb tenned kell valamit.

-Ha a kérdésekre közel azonos arányban válaszoltál „igen”-nel és „nem”-mel:

Felúton jársz a siker felé. Bizonyos napokon sikerül az egyéniségedhez illően öltözködnöd, más napokon viszont nem, és fogalmad sincs róla, hogy ennek mi lehet az oka. Ha rájössz a titok nyitjára, és kialakítod a saját, egyéni stílusod, a nap 24 órájában jól fogysz kinézni, és jól fogod érezni magad.

-Ha a válaszok többsége 1-6-ig "igen", és 7-12-ig "nem": Irigylésre méltó stílusod van, és kellő önbizalommal rendelkezel. Mindig nagyszerű élmény olyan emberekre lenni, akik eleve fantasztikusan néznek ki. De az is lehet, hogy egy stílusszakértő vagy, de még ha így is van, remélem akkor is hozzájárulok ismereteitek gyarapításához.

Ha segítségre van szükséged, fordulj bizalommal hozzánk!

Maximo

ruhaszobrászat

6721 Szeged, Bocskai u. 1
Bejelentkezés telefonon!
Tel.: 30.91.21.061

Fizetett hirdetés

Várunk iskola mellett is végezhető rugalmas időbeosztású **MUNKA-LEHETŐSÉGEK**kel többműszakos fizikai munkák, terjesztések, adminisztratív munkák, adatrögzítések.

Szeged, Vitéz u. 20.
Tel.: 420-433. 420-239
www.melo-depo.hu
melodepo@melo-depo.hu

Fizetett hirdetés

A természetvédelem sikere a CITES-konferencián

November 15-én ért véget Santiago de Chileben az 1973 óta létező CITES (a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok kereskedelméről szóló egyezmény) 12. konferenciája. A tanácskozás résztvevői konszenzussal vették fel a veszélyeztetett, ezért fokozottan védett fajok listájára a mahagónit, a csikóhalat, 26 édesvízi teknős- és több ázsiai nagymacska fajt. A WWF sajtóközleményében üdvözölte a döntést. Dr. Susan Liebermann, a szervezet delegációjának vezetője biztatónak tartja, hogy a tagállamok többsége a rövid távú gazdasági érdekekkel szemben a természetvédelem mellett tette le voksát.

(Forrás: Greenfo)

Kibúvákeresés

A Bush adminisztráció több, mint 90 millió dollárt kíván olyan kutatásokra fordítani, melyek a globális felmelegedés előidézéséért leginkább felelős szén-dioxidot el tudják tüntetni a légkörből. A tervek szerint a munkában 4-10 kutatóközpont vesz majd részt, melyek feladata, hogy olyan eljárásokat dolgozzanak ki, amik segítségével a légköri szén-dioxidot a földben esetleg a növények gyökérzete által meghőtve lehetne tárolni. Az optimista becslések szerint 2050-re 250 milliárd tonna szén-dioxid tárolását lehetne ilyen módon megoldani.

Mint ismeretes, az üvegház hatású gázok kibocsátásáért leginkább felelős, a világ teljes szennyezésének közel harmadát adó USA kormányának mindmáig elzárkózik a kibocsátás mérséklését előirányzó Kiotói Egyezmény ratifikálásától.

(Forrás: Földmagazin)

Summázat

Mecenatúra:
SZTE BTK HÖK

Akiknek a gyertya az ujjukra
égett:

Felelős mecenás:
Esztergályos Dóra

Fősíriptor:
Kollár Árpád

Síriptorium:
Postagalamb-cím:
6722, Szegedienzisz
via Petőfi Sándor
30.-34. IV. emelet
Villanygalamb:
boleso@hotmail.com
boleso@mailbox.hu

Másolták:

BABEQUES!
Kabai Piroška
Szalontai Áttila

Olthon, édes...
Hári Péter

Non-stop gregorián!
Hívó most:
06/62/54-40-00/32-97

Vigyázz! A cica harap!
Gerencsér Péter

Korrektúra:
Mészáros Zoltán
Főholdlú:
Bodacz Péter
30/433-42-01
Az ige terjesztője:
Bodacz Péter

Hines többé magány! Meeé nincs?
Weiner Sennyey Tibor

OPÁL"tej" SZÍNHÁZ
Tóth Gergely

Decoratorok:
wst
P. mester

Presszura:
Tisza Press Nomda
(Felelős vezető: Tiszai Gábor)
Havonta 4000 másolat.
Gratis!

Fényképonográfia:
Keller Ámi

Sing HALLELUJA!

Baktériumgyár

Laboratóriumi körülmények között hozna létre új életformát Craig Venter genetikus. A kutató olyan egyséjtűeket szeretne gyártani, melyek éppen csak az életben maradáshoz feltétlenül szükséges génekkel rendelkeznének. Az amerikai energiaügyi minisztérium támogatásával megkezdett projekt célja olyan új életforma előállítás, mely biológiai fegyvereket semlegesítő anyagot vagy energiaforrásként hasznosítható hidrogént termel. Az ötlet nem új, Venter már 1999-ben bejelentette tervét, ám akkor úgy döntött, hogy megvárja az Ethics of Genomics Group (genetikai kísérletekkel kapcsolatos etikai kérdéseket vizsgáló 5 fős bizottság) döntését. A testület végül úgy döntött, hogy a kísérlet az emberiség javát szolgálja, ezért nem görültl ahadályt a kutatások útjába.

(Forrás: Index)

A biciklisek és a miniszter

Az elmúlt hónap során egyeztető megbeszélések zajlottak a Magyar Kerekpárosklub és a Környezetvédelmi és Vízügyi minisztérium vezetője között. Kőrödi Mária miniszter asszony ígéretet tett rá, hogy a tárcsa 2003-as cselekvési programjának kialakításánál figyelembe veszik a kerekpár-használat hazai fejlesztésének szempontjait is. Az MK előterjesztésében javasolta a vasúti és kerekpáros utazás kombinálásának elősegítését, az önkormányzati munkát támogató tematikus szakmai kiadványok magyar kiadását valamint a kerekpáros ökturizmus elősegítését a Nemzeti Parkok területén.

(Forrás: Greenfo)

Atomot nekik

Megállapítást nyert, hogy gyengített urániumot tartalmazó lövedékek okoztak radioaktív szennyeződést Szarajevó közelében. Az ENSZ környezetvédelmi programjának (UNEP) keretében Bosznia-Hercegovinában tevékenykedő szakemberek szerint három olyan területen is urániumszennyeződést találtak, ahol a NATO repülőgépei 1995-ben urántartalmú lőszerke bevetésével támadtak szerb állásokat. A radioaktív anyagot tartalmazó tárgyak a földbe kerülve mérgezik a talajvizet és a növényzetet. A szakemberek szerint egyes helyeken az ivóvízvezetékben akár a megengedett érték 100-szorosát is elérheti az uránium jelenléte.

(Forrás: AP)

Ismeretlen középkori szerző:

Démonok minden fajtája
(Omne genus demoniorum)

Démonok minden fajtája,
vakok, sánták vagy zavarodottak,
figyeljétek a szavaim parancsára
és megidézésére.

A képzelet minden szüleménye,
akik megerősítitek
a tekervényes mérges kígyó hatalmát,
aki göggel hatalmába vonta
a csillagok harmadik részét,
Gordan,

Ingordin és Ingordan,
Salamon perséjtjére
és a fáraó mágusaival
mindegyikötökkel összeesküszöm,
mindegyikötököt elűzöm,
a három mágusra: Casparra,
Melchiorra és Balthasarra,
Dávid királyra,
aki legyőzte Saul
amikor örveendezett
és titeket elűzött.

Tanusítalak titeket,
tanuként hívlak titeket,
az Úr parancsaira,
ne zaklassátok az embert,
akit kínozni szoktatok,
azzal, hogy megjelentek
és aztán eltűntök,
és amikor kétségbeestek,
a káoszban laktok.

Tanusítom,
tanuként hívom,
a félelmetes,
a rettentő

Nincs többé magány! Alteé nincs?

bölcső

(Fordalom;
Szerkesztő: Weiner Sennyey Tibor)

ítéletnapra,
az örök bűnhődés,
a nyomorúság napjára,
az örök szomorúságra,
amely titeket a pokolba
minket pedig
megváltásba vezet.

Az isteni tetragrammaton
csodálatos
és kimondhatatlan nevére,
hogy elrettenjétek
és elborzadjatok;
eltűntetlek titeket Carrak, Faunusok,
Mannok,
Nimfák, Szírének, Hamadriászok,
Szatíronok, Incubusok, Penatok,
hogy gyorsan távozzatok
a káoszba, ahol laktok,
és ne rontsátok meg
a kereszténység edényét.

Te pedig, Uristen, őrizd meg minket az
ellenségektől!

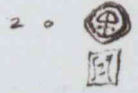
(Fordította: Scilla)

Archer Tedor Guido

[Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a title or address.]